Զ. ՏԱՐԻ 1508 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 4381 ԱՐԱՑ 5 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 Ն. Տ. 24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 — 21 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1306

20 ՓԱՐԱ.

[illegible] ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آره ولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal [illegible]
[illegible] Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արծաթ	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց »	Տարեկան	» »	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան	Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուս լրագիրք, Ամանորի առթիւ, 1888 տարւոյ վրայ տեսութիւններ կը հրատարակեն, ամէն մին իւր քաղաքական կարծեաց համեմատ։ Բայց ամենքն ալ կը հաստատեն միաբանութեամբ թէ անցեալ տարւոյն մէջ Նախախնամութիւնը շատ ողորմած և բարերար եղաւ Ռուսիոյ։ Պատերազմ չեղաւ, Թղթադրամ րուպլին արժէքը բարձրացաւ, Ելմտացոյցի բացերն անհետացան, համաճարակ հիւանդութիւն կամ կենդանեաց կոտորած չծագեցաւ, և հունձքերն ամէն ակնկալութենէ գեր ի վեր առատութեամբ լցուցին զՌուսիա։

Անցեալ տարի Ռուսիոյ նիւթական բարգաւաճման լաւագոյն ապացոյցն, որ իւր ապագայ աճեցուն զարգացման համար ջերմագին յոյսեր կը ներշնչէ Ռուսիոյ, սա՛ է թէ ելմտական նախարար Պ. Վիշնեկրածքի կրցած է շատ յաջող Ելմտացոյց մը յօրինել 1889 տարւոյ համար։ Ռուսական Ելմտացոյցներու յատուկ բացին տեղ, չորս ու կէս միլիոն րուպլի յաւելուած մը կայ, տարբերութիւն 861 միլիոն 300,000 րուպլի սովորական հասութից, 856 միլիոն 800,000 րուպլի սովորական ծախուց դէմ։

Կը յիշուի թէ անցեալ տարի նախարարը, շատ մը տարիներէ հետէ առաջին անգամ լինելով, գուշակած էր կէս միլիոն րուպլի հասութից յաւելուած մը, որ կը կարծուի թէ ճշդիւ իրականացած է։ Ներկայ Ելմտացոյցին մէջ արտասովոր ծախքերն են 34,206,982 րուպլ, և որոշապէս նշանակուած է թէ այս գումար յատկացեալ է երկաթուղեաց և կամրջաց շինութեան։ Այս 34 միլիոն րուպլին հայթայթելու համար կան տասն միլիոն րուպլի արտասովոր հասոյթք, և մնացեալը պիտի հայթայթուի ելմտական պաշտօնատան գանձարանին մէջ տրամադրելի գտնուած գումարներէ։

Պ. Վիշնեկրածքի, առ Ցարն ուղղած ելմտական տեղեկագրով, կը բացատրէ տնտեսական բարւոքման ընդհանուր անօրինութիւններ, և ի մասնաւորի կը յանձնարարէ մեծագոյն փութաջանութեամբ շինել երկաթուղիներ, կառուղիներ և նաւահանգիստներ, նոր մղում մը տալու համար Ռուսիոյ արտածութեանց վաճառականութեան։

⁂

Փարիզի համաշխարհական Արուեստահանդէսին Ռուսիոյ մասնակցութեան համար ցայս վայր եղած կարգադրութիւնք լոկ անձնական նախաձեռնութեան արդիւնք էին, և ռուս կառավարութիւնն իւր կողմէ բան մը չէր բրած։

Բայց հիմա կը ծանուցուի թէ Ցարին կառավարութիւնը տրամադիր է աւելի համակրութեամբ նկատել այս ձեռնարկութիւն։ Կառավարութիւնը վերջերս պաշտօնական տեղեկութիւն խնդրած է ռուսական ճիւղին այժմեան կացութեան վրայ, ռուսական մասնախմբին գործունէութեան վրայ, ինչպէս և ուրիշ ազգաց գրաւելիք ճիւղերուն յառաջացման վիճակին վրայ։

Այսպիսի պաշտօնական տեղեկութեան մը խնդրուիլն ապացոյց է թէ ռուս կառավարութիւնը, թէև բացարձակ միապետութիւն և հակառակորդ 1789ի սկզբանց, բայց չէզոք չպիտի կենայ, և, պաշտօնական ներկայացուցիչ չղրկելով հանդերձ փարիզեան Արուեստահանդէսին, պիտի պաշտպանէ և յառաջացնէ իւր մասնակցող ազգայնոց շահերն, ինչպէս Անգլիա և Պելժիա կ'ընեն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Չափաւոր Հանրապետականաց մէկ մասը, Փարիզի կողմէ Պ. Ժաքի պէս արմատական-ինքնօրինականի մ'ընտրութեան նպաստել չուզելով, առաջիկայ կիւրակէի աւուր ընտրութեան մասին ձեռնպահութիւն ջատագոված էին։

Պ. Ժիւլ Ֆէրրի և Պ. Ֆրետերիք Փասի, իրենց ձայնը միացնելով Պ. Ժիւլ Սիմոնի և Պ. Ժօն Լըմուանի ձայնին, կը պախարակեն չէզոք ընթացք մը, և իրենց բարեկամաց, այսինքն Պատեհականաց կամ չափաւոր Հանրապետականաց ջերմապէս կը յանձնարարեն քուէ տալ Պ. Ժաքի։

Զօր. Պուլանժէ կը շարունակէ խոստումներ շռայլել ամէն կողմ։—Խարդախեալ ըմպելեաց քննիչք շատ նեղութիւն կը պատճառէին անմեղն ըմպելիքէ շահ չակնկալող գինեպաններուն։ Ուստի, վաճառուն գինեպանք ներկայանալով Զօր. Պուլանժէի, յայտարարեցին թէ իրեն քուէ պիտի տայ փարիզեան գինեպաններու բանուոր դասն, եթէ խոստանայ պաշտպանել զիրենք։ Պուլանժէ խոստացաւ՝ եթէ ընտրուի՝ իւր ազդեցութիւնը գործածել վերցնելու յիշեալ քննիչներն և քաղաքային տարրալուծական աշխատանոցներն, ուր ոգելից ըմպելեաց գնորդք իրաւունք ունին իրենց գնել ուզած ըմպելիքը տարրալուծել տալ, իմանալու համար թէ խարդախեա՞լ են։ Զարմանալի չէ անշուշտ որ խաբէութեան վրայ հիմնեալ Պուլանժէականութիւնը պաշտպան կանգնի խարդախութեան։

⁂

Ֆրանսական Խորհրդարանը տակաւին կը զբաղի զինուորական օրէնքին քննութեամբ։ Այս օրէնքին նպատակն է անխտիր ամէն Ֆրանսացիները պարտաւորել երեք տարի զինուորական գործնական ծառայութիւն մատուցանելու, և այսպէս բառնալ զինուորական ծառայութեան նախկին դրութիւնն, որուն համեմատ կամաւորներ և վիճակահանութենէ բախտաւոր թիւեր քաշողներ մէկ տարի միայն կը ծառայէին և Ֆրանսացիք՝ հինգ տարի։ Ակներև էր սակայն թէ ազատական ասպարէզներու պատրաստուողներ, որք դպրոցական և համալսարանական բազմամեայ ուսումներու կարօտ են, չպիտի կրնային անխտիր երեքական տարի ծառայել, և 18 ամիս բաւ պիտի համարուէր։ Երեսփ. Ժողովն, 130 Արմատականաց դէմ 396 Հանրապետականաց և Պահպանողականաց քուէով, վերահաստատեց բախտաւոր թիւեր շահողները մէկ տարի եւեթ ծառայեցնելու դրութիւնն, և կ'երևի թէ ազատական ասպարէզներու հետևողները մէկ տարիէ աւելի զինուորական գործօն ծառայութեան մէջ չպահելու համար Ծերակոյտին ըրած բարեփոխումն ևս ընդդիմութեան չպիտի բախի այլ ևս։ Արմատականաց ծայրայեղ պահանջումներէն մին այսպէս յօդս ցնդեցաւ. զի ժողովրդեան ստորին դասերուն հաճոյ լինելու համար, Արմատականք ցայս վայր կը պնդէին թէ խելքով բարձրագոյն կարգի մը պատկանող դասերն ևս խոնարհագոյն դասերուն հետ համահաւասար կերպիւ պարտին երեքական տարի անցունել զօրանոցներու մէջ, ըստ այն սկզբան թէ ամէն Ֆրանսացիք հաւասար են օրինաց առջև։—Ուրիշ արմատական պահանջում մ'ևս յօդս ցնդեցաւ. զի Պ. Ֆլօքէի դահլիճն ո՛չ ևս կը պնդէ եկամտից տուրքի օրինագծին վրայ, զոր Երեսփ. Ժողովոյն մատոյց, բայց երեսփոխանական նախաքննիչ յանձնաժողովն աննպաստ տեղեկագրեց։ Անգլիացիք դժգոհութեամբ ընդունած էին և դժգոհութեամբ կը պահեն իրենց եկամտի վրայ տուրքն (income-tax), որ ամէն մարդու եկամտից քանակութիւնը կառավարութեան իմացնել կ'ենթադրէ։ Բայց Ֆրանսացւոց բնազդք և սովորոյթք բոլորովին հակառակ են կառավարական այս տեսակ քննութեանց, և թէպէտ Արմատականք կը պահանջէին զայն՝ ժողովրդական դասերու հաճոյ լինելու համար, բայց ո՛չ միայն Պահպանողականք այլ և չափաւոր Հանրապետականք հակառակ էին։ Սոքա, նոյն տուրքին բնութեան հակառակելէ զատ, կ'առարկէին թէ Անգլիոյ մէջ եկամտի վրայ տուրքի ենթարկեալ ստացուածք ի Ֆրանսա ուրիշ անուններու տակ արդէն տուրք կը վճարեն։

Քիչ քիչ մէկ կողմ դնելով այն ծրագրեր որոց վրայ հանրապետական կուսակցութիւնն իւր մէջ բաժանեալ է, Պ. Ֆլօքէ Պուլանժէականաց դէմ վճռական պայքար մը մղելու և բովանդակ հանրապետական բանակն հասարակաց թշնամւոյն դէմ ճակատեցնելու գովելի տրամադրութիւն մը կը ցուցնէ։

⁂

Լոնտոնի կարեւոր դրամատուն մը 80 միլիոն Փր. առաջարկեց այն Ֆրանսացի վանական միաբանութեան որ առանձնաշնորհումն է Կրանտ Շարթրէօզ կոչուած ընտիր ըմպելին շինել, ստանալու համար այս ըմպելւոյն շինութեան ու վաճառման մենաշնորհը։ Միաբանութիւնը մերժեց։ Ուրիշ անգամներ ալ այսպիսի առաջարկներ եղած և մերժուած էին։ Այս անգամ զրուցուեցաւ թէ Պապը Միաբանութեան մեծաւորին յանձնարարեր է ընդունիլ անգլիական դրամատան առաջարկն, և յիշեցուցեր է թէ Միաբանութեան կանոնք կ'արգիլեն ամէն տուրեւառ։ Հ. Մարսէլ ի դիմաց Միաբանութեան կը ծանուցանէ լրագրաց թէ Պապին միջամտութեան վրայ տարածուած զրոյցն անհիմն է։ Գաւառին բնակիչք գոհ են անգլիական և ուրիշ առաջարկներուն մերժուելէն։ Շարթրէօզի ըմպելւոյն պատրաստութեան համար Ֆրանսական Գանձարանին կը վճարուի տարեկան կէս միլիոն Ֆրանք տուրք։

—Հանրապետութեան նախագահ Պ. Քառնօ Արուեստահանդէսի շէնքերը պտըտեցաւ անցեալ շաբթու, և 6,5000 բանուորներուն կէս կէս օրական նուիրեց իւր անձնական քսակէն։

⁂

Պուլանժէ ուստի՞ց կ'ընդունի այն երեք կամ չորս միլիոն Փր. ի գումարը, զոր կը վատնէ մի միայն իւր Փարիզի ընտրութեան յաջողութեան համար։ Ուստի՞ց գտած էր նաև այն միլիոնները զորս ցարդ վատնեց՝ երկրին մէջ անուն մը հանելու, լրագիրներ հիմնելու և վարձելու, և քուէներ գնելու համար։

Այս է յաւիտենական հարցումը զոր Հանրապետականք կ'առաջարկեն, և գոհացուցիչ պատասխան չեն ընդունիր։ Պուլանժէ կ'ըսէ թէ իւր յարուցած շարժման համակրող բազմաթիւ հարուստ Ֆրանսացիներէ առատօրէն մինչև երկայ դրամ կ'ընդունի, և ամէն թղթատարական պայուսակ պանքատոմսեր կը բերէ իրեն Ֆրանսայի ամէն կողմերէն։

Հանրապետականք չեն գոհանար այս բացատրութեամբ, և ամէն կերպ ենթադրութիւններ կ'ընեն։ Ոմանք կը պատմեն թէ Վատիկան և Ճիզուիթք կուտան հարկաւոր գումարն։ Հանրապետութիւնը լուծած և ցրուած լինելով Ճիզուիթական Միաբանութիւնն և ուրիշ Միաբանութիւններ, նաև դպրոցներն և հիւանդանոցներն աշխարհականացուցած լինելով, և հիմակ ալ եկեղեցականաց և եկեղեցեաց յատկացեալ գումարները ջնջելու մտադիր գտնուելով, Վատիկանին շահը կը պահանջէ եղեր ոյժ տալ Պուլանժէի, որ կաթոլիկ Եկեղեցին յարգելու խոստում տուած է, մանաւանդ որ իւր յոբելեանի տարւոյն մէջ Պապը մեծագումար գումարներ ընդունած է իբրև նուէր։ Ուրիշ պատմութեան մը նայելով, Ումպէրթօ Թագաւոր, Ֆրանսական Հանրապետութենէն երկնչելով, դրամ կուտայ եղեր ի նպաստ Պուլանժէականութեան, որ ցարդ նմանը չտեսնուած ծանր վտանգ մը կը սպառնայ Հանրապետութեան։ Աւելի զուարճալի պատմութիւն մը սա է թէ յոյժ հարուստ Ամերիկուհի մը, չգիտնալով թէ ի՛նչ ընէ իւր աւելորդ միլիոնաւոր տոլարներն, իրեն զբօսանք ըրեր է Նոր Տէր և Վարպետ մը տալ Ֆրանսայի, նպաստելով Պուլանժէ զօրավարին Դիկտատորութեան։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

Փարիզի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց պատերազմական նախարարութեան պաշտօնեայ մը, որ զինուորական թուղթեր ու տեղեկութիւններ կը ղրկէր ի Գերմանիա «մէկու մը», դրամի փոխարէն։

—Աւստրիոյ կրթական նախարարութեան վիճակագրութենէն կ'երևի թէ աւստրեւհունգարական Տէրութեան աւստրիական բաժնին մէջ կան այժմ 257 հատ միջնակարգ հանրային վարժարաններ, որոց 155ին մէջ կրթութիւնը գերմաներէն լեզուաւ է, 57ին մէջ չեխերէն, 28ին մէջ լեհերէն, 7ին մէջ իտալերէն և միոյն մէջ ալ ռութեներէն։

—Անցեալ 1888 տարւոյն մէջ Հռոմայ բնակչաց թուոյն վրայ աւելցած են 28,000 հոգիք, և այժմ Իտալիոյ մայրաքաղաքը 400,000է աւելի բնակիչ ունի։ Եւրոպիոյ մէջ քիչ քաղաքներ Հռոմայ չափ արագ կ'աճին և կ'ընդարձակին։

—Սերպիոյ Նազովրեցի կոչուած աղանդին պատկանեալ 12 արք և 7 կանայք անցեալ շաբթու դատուեցան Պելկրատի Նախնական դատարանին առջև, և բանտարկութեան դատապարտեցան 16 ամսէն մինչև երեք ամսոյ։ Ասոնց յանցանքն էր «օրինաց գործադրումը խափանելու համար խօսք մէկ ընել»։ որովհետև իրենց կրօնային սկզբունքը կը մերժէ պատերազմն և զինուց գործածումն, և հետևապէս զինուորական ծառայութենէ կը խորշէին։ Ամբաստանեալք պատշած լեզուաւ և համարձակապէս յայտարարեցին թէ իրենց դաւանած քրիստոնէական հաւատքն իրենց կ'արգիլէ զէնք գործածել։ Սերպ ժողովուրդն համակրանք ցուցեր է այս խեղճ մարդկան, մանաւանդ կին դատապարտելոց։

—Անգլիական լրագիրք, իբրև ապացոյց Անգլուհեաց քաջութեան, կը ծանուցանեն թէ ազնուական Տիկին Նէա Բին ի Վերին Հնդկաստան որսի ելնելով շատ վտանգաւոր վայրեր, յաջողած է վեց վագրեր սպաննել։

—[illegible] կը գրէ Սըր Ռ. Մորիէրի վրայ. «Անգլիոյ մէջ կայ հզօր կուսակցութիւն մը որ անգլեւռուս համաձայնութիւն մը կը ջատագովէ։ Արդ, Սըր Ռ. Մորիէր, որ երբեմն շատ համարում կը վայելէր Անգլիոյ Թագուհւոյն և Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն կողմէ, անհաճոյ եղած է անոնց, հակառակելով Պաթենպերկութեան, (Վիքթորիա Իշխանուհւոյն ամուսնութեան ընդ Ալեքսանդր Պաթենպերկ Իշխանին), յօգուտ և ի նպաստ անգլեւռուս համաձայնութեան։»

—Հունգարիոյ Գիտութեանց Ակադեմիային մէկ վերջին նստին մէջ, Փեշթայի Վիճակագրական Դիւանին տնօրէն Պ. Ժոզէֆ Քէօրէօզի կարդաց հետաքրքրաշարժ ուսումնասիրութիւն մը, որ նիւթն էր «Ծնողաց տարիքին զաւակաց կենդանութեան վրայ ունեցած ազդեցութիւնն»։ Այս նիւթին վրայ խիստ քիչ քննութիւնք եղած են ցարդ, բայց Պ. Քէօրէօզի իբր երեսուն հազար օրինակներ կամ դէպքեր ժողված է որոյմէ սա հետևութիւնները կը հանէ. «20 տարեկանէ վար մայրերու և 24 տարեկանէ վար հայրերու զաւակունք աւելի տկարակազմ են քան աւելի տարեց ծնողաց զաւակունք։ Այս կանխահաս ամուսնութիւններէ սերեալ զաւակունք միւսներէն աւելի ենթակայ են կուրծքի հիւանդութեանց։ Ամենէն առողջ զաւակունք անոնք են որոց հայրերը 24էն 40 տարեկան են, և մայրերը՝ 20էն 30 տարու։ Լաւագոյն ամուսնութիւնք անոնք են յորս այրը կնոջմէն աւելի տարիք ունի. բայց 30-35 տարեկան կին մը աւելի առողջ զաւակ կ'ունենայ եթէ իւր ամուսին իրմէ քանի մը տարւով կրտսեր լինի։ 30էն 40 տարեկան մարդ մը, եթէ առողջ զաւակներ կ'ուզէ ունենալ, 20էն 30 տարեկան կին մը պէտք է առնու։ Եթէ մայրն հայրէն հինգ տարու մեծ լինի, զաւակաց առողջութիւնն և երկարակեցութիւնը կը վտանգին։»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կլատսթոնեանք յաղթութեան մէջ են։ Կլասկոյի մօտ, ի Կովան, Սկովտիոյ Լանարքշիր գաւառին մէջ, երեսփոխանական ընտրութիւն մը կատարեցաւ, հանգուցեալ պահպանողական Սըր Ուիլըմ Փիրսի յաջորդն ընտրելու համար։ 1886ի ընտրութեան մէջ Սըր Ուիլըմ 3,575 քուէ ընդունած էր, իսկ Կլատսթոնեան ընտրելի Պ. Տէյլըր՝ 3,212 քուէ միայն։ Պահպանողականք և Միութենական Ազատականք այս անգամ իրենց կողմէ ընտրելի նշանակեր էին զՍըր Ժօն Փէնտէր, անգլիական ընդծովեայ հեռագրաց մեծ ընկերութեանց նախագահն, որ մօտերս ի Կ. Պոլիս կը գտնուէր, և ծանօթ է ի Թուրքիա։ Շնորհիւ Սըր Ժօն Փէնտէրի մեծ ազդեցութեան, իւր ընտրութեան յաջողութիւնն ապահովեալ կը թուէր, և բան մը պակաս չթողլու համար պահպանողական նախարարութեան անդամներ ի Կովան գացին և ատենաբանեցին, և ընտրողները կերպիւ իւիք կաշառելու համար, հաւաստեցին որ եթէ Սըր Ժօն Փէնտէր ընտրուի, պահպանողական նախարարութիւնն իւր նաւային շինութիւններն առաւելապէս Քլայտի նաւարաններուն պիտի ապսպրէ։

Բայց, յունուար 18ին, Կլատսթոնեան ընտրելի Պ. Ուիլսըն ընտրեցաւ, 4,420 քուէով, մինչ Սըր Ժօն Փէնտէր 3,369 քուէ միայն շահեցաւ։ Ուրեմն, Պահպանողականք և Միութենականք աթոռ մ'ևս կորուսած են յՍկովտիա, զոր Կլատսթոնեանք գրաւած են։ Այս մասնակի յաջողութիւնք նշանակութենէ զուրկ չեն, երբ յիշենք թէ 1886ի ընդհանուր ընտրութեանց մէջ երկուց կուսակցութեանց ընտրելիներուն 5 միլիոն 836.000 քուէ տալով հան-

---

—) 29 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՌՆ

ՍԵՒ-ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

—o—

ԹԵԼԷ ՄԸ ԿԱԽՈՒԱԾ

Կիրակի մը, յունիս ամսուն, երկու բարեկամները կը պտըտէին Մալգոմի լճին եզերաց վրայ։ Գոլ-Սիթին հանգիստ կ'ընէր։ Դուրսը փոթորիկ կը տիրէր։ Սաստիկ անձրևներ տաք գոլորշի մը հանել կուտային հողէն։ Շունչ չէր առնուեր կոմսութեան երեսին վրայ։

Ընդհակառակն, ի Գոլ-Սիթի, կատարեալ հանդարտութիւն, եղկ բարեխառնութիւն, ո՛չ անձրև ո՛չ հով։ Դուրսի տարերաց ոգորումը բնաւ ազդեցութիւն չէր ըներ հոն։ Ուստի, Սթըրլինկի և շրջակայից ճեմողներուն մէկ մասը եկած էր քիչ մը զովութիւն փնտռել ածխահանքին խորութեանց մէջ։

Ելեկտրական սկաւառակները կ'արձակէին փայլ մը որուն անշուշտ պիտի նախանձէր բրիտանական արևն, որ աւելի մառախլապատ էր քան որչափ կը պատշաճի կիրակի աւուր արևի մը։

Ճէք Րիան իր Հարրի ընկերոջ դիտել կուտար այցելուաց այս յոգնախուռն բազմութիւնը։ Սակայն Հարրի շատ դոյզն ուշադրութիւն մը կը նուիրէր նորա խօսքերուն։

—Տե՛ս, Հարրի, կը գոչէր Ճէք Րիան ի՛նչ եռանդ գալու զմեզ տեսնելու։ Օ՜ն, ընկեր, վանէ՛ քիչ մը սա տխուր գաղափարներդ, աւելի լաւ հարկեւորելու համար մեր հիւրերը։ Դուն անանկ կարծել պիտի տաս այս վերի մարդոց թէ իրենց վիճակին կը նախանձիս։

—Ճէ՛ք, պատասխանեց Հարրի, դուն ինծի մի՛ նայիր։ Դուն երկուքի տեղ զուարթ ես. այս կը բաւէ։

—Ծերուկ Նիքը առնէ՛ տանի՛ զիս, պատասխանեց Ճէք Րիան, եթէ քու մելամաղձութիւնդ վերջ ի վերջոյ իմ վրաս ալ չազդէ։ Աչքերս կը մթնան, շրթունքս կը սեղմուին, խնդուքս կոկորդիս մէջ կը մնայ, երգերս մտքէս կ'ելլան։ Տեսնե՛նք, Հարրի, ի՞նչ ունիս։

—Դուն գիտես, Ճէք։

—Միշտ այդ մտածո՞ւմդ։

—Միշտ։

—Ա՜հ, խեղճ բարեկամս, պատասխանեց Ճէք Րիան ուսերը թօթուելով, եթէ դուն ալ ինծի նման այս ամէնը ածխահանքին ոգիներուն հաշուոյն անցունէիր, միտքդ աւելի հանդարտ կ'ըլլար։

—Լաւ գիտես, Ճէք, թէ ոգիները քու երևակայութեանդ մէջ միայն գոյութիւն ունին, և թէ աշխատութեանց վերսկսումէն ի վեր, անոնցմէ ոչ մէկ հատ երևցած է Նոր-Ապըրֆոյլի մէջ։

—Թող այդպէս ըլլայ, Հարրի. սակայն եթէ ոգիները չեն երևար, ինծ կը թուի թէ անոնք իսկ որոց կ'ուզես վերագրել դուն այս ամէն արտասովոր բաներն, անո՛նք ալ չեն երևար։

—Ես պիտի գտնեմ զանոնք, Ճէք։

—Ա՜հ, Հարրի՛, Նոր-Ապըրֆոյլի ոգիները դիւրաւ ձեռք չեն իյնար։

—Ես պիտի գտնե՛մ այդ քու կարծեցեալ ոգիներդ, յարեց Հարրի ազդուագոյն համոզման շեշտով մը։

—Եւ միտքդ դրեր ես պատժե՞լ…

—Պատժել և վարձատրել, Ճէք։ Եթէ ձեռք մը բանտարկեց զմեզ այս ներքնուղւոյն մէջ, չեմ մոռնար թէ ուրիշ ձեռք մըն ալ օգնեց մեզ։ Ո՛չ, չեմ մոռնար։

—Է՜հ, Հարրի, պատասխանեց Ճէք Րիան, վստա՞հ ես թէ այդ երկու ձեռքերը միևնոյն մարմնոյն չեն վերաբերիր։

—Ինչո՞ւ համար, Ճէք։ Ո՛ւսկից ծագում կ'առնու այդ գաղափարը։

—Իրա՛ւ որ … գիտես … Հարրի … այս անդունդներուն մէջ բնակող էակները մեզի պէս չեն։

—Ճիշդ մեզի պէս են, Ճէք։

—Ո՛չ, Հարրի, ո՛չ … Մնաց որ, կարելի չէ՞ ենթադրել թէ խենդ մը յաջողած ըլլայ հոս մտնել …

—Խե՛նդ մը, պատասխանեց Հարրի։ Խե՛նդ մը որ իր գաղափարաց մէջ ա՛յնչափ կապակցութիւն ունենայ։ Խե՛նդ մը, այն չարագործն որ Եարօուի քանահորին սանդուղները խզելու օրէն ի վեր անդադար չարիք հասուցած է մեզ։

—Բայց ա՛լ բան մը չըներ, Հարրի։ Երեք տարիէ ի վեր, ոչ մէկ չարութիւն ըրած է ո՛չ քեզ դէմ, ո՛չ քուկիններուդ դէմ։

—Փոյթ չէ, Ճէք, պատասխանեց Հարրի։ Ես նախազգացումն ունիմ թէ այդ չար էակն, ով որ ալ ըլլայ, իր դիտաւորութիւններէն ետ կեցած չէ։ Այս մտածումս ի՞նչ բանի վրայ կը հիմնեմ, չեմ կրնար ըսել։ Ուստի, Ճէք, յօգուտ նոր շահագործման, կ'ուզեմ գիտնալ թէ ո՛վ է և ո՛ւսկից կուգայ։

—Յօգուտ նոր շահագործման, հարցուց Ճէք Րիան բաւական զարմացած։

—Այո, Ճէք, պատասխանեց Հարրի։ Չեմ գիտեր թէ կը սխալիմ, սակայն այս բոլոր գործին մէջ մերինին հակառակ շահ մը կը տեսնեմ։ Յաճախ մտածած եմ այս բանիս վրայ, և ինծ այնպէս կուգայ թէ չեմ սխալիր։ Միտքդ բեր այն անբացատրելի դէպքերուն շարքն, որք միմեանց կը շղթայուին այնչափ տրամաբանական կերպով։ Այդ անանուն նամակն որ հօրս նամակին հակառակը կը պատուիրէր, կ'ապացուցանէ նախ թէ մարդ մը ծանօթացած է մեր ծրագիրներուն և ուզած է արգելք լինիլ անոնց կատարման։ Պ. Սդար կուգայ մեզ այցելութիւն տալ Տօչարդի գուբին մէջ։ Հազիւ հոն մտած, ահագին քար մը կը նետուի մեր վրայ, և ամէն հաղորդակցութիւն անմիջապէս կը կտրուի Եարօուի քանահորին սանդուղներուն խզմամբ։ Մեր խուզարկութիւնը կ'սկսի։ Այն փորձն որ երևան պիտի հանէր նոր երակին գոյութիւնն, անհնար կը լինի յայնժամ թերթաքարի ծերպերուն խցմամբ։ Այսու հանդերձ, գործողութիւնը կը կատարուի, երակը գտնուած է։ Ետ կը դառնանք։ Մեծ շունչ մը յառաջ կուգայ օդին մէջ։ Մեր կանթեղը կը խորտակուի։ Խաւարը կը տիրէ մեր չորս կողմը։ Սակայն կը յաջողինք հետևիլ մթամած ներքնուղւոյն … Դուրս ելլալու ճամբայ չկայ։ Ծակը գոցուած էր։ Բանտարկուած էինք։ Էհ լաւ, Ճէք, այս ամէնուն մէջ եղեռնական մտածում մը չե՞ս տեսներ։ Այո, էակ մը, որ մինչև ցարդ անըմբռնելի մնացած է, այլ գերբնական չէ ինչպէս դուն յամառաբար կը հաւատաս, ածխահանքին մէջ պահուած էր։ Անհասկանալի շահու մը համար, կը ջանար անոր մուտքն արգիլել մեզ։ Ինք հո՛ն էր … Նախազգացում մը կ'ըսէ ինծ թէ հոն է տակաւին, և ո՞վ գիտէ թէ սոսկալի հարուած մը չպատրաստեր։—Է՜հ լաւ, Ճէք, մինչև իսկ եթէ կեանքս վտանգի ենթարկեմ, երևա՛ն պիտի հանեմ զնա։

Հարրի այնպիսի համոզմամբ մը խօսած էր որ ծանրապէս խախտեց իր ընկերոջ գաղափարները։

Ճէք Րիան կ'զգար թէ Հարրի իրաւունք ունէր,—գէթ անցելոյն համար։ Այս արտասովոր դէպքերը բնական թէ գերբնական պատճառ մը ունենային, ակներև էին ամէն պարագայի մէջ։

Սակայն, քաջարի տղան այս դէպքերն իր գիտցածին պէս բացատրելէ չէր հրաժարեր։ Բայց հասկնալով որ Հարրի երբեք չպիտի ընդունէր խորհրդաւոր էակի մը միջամտութիւնը, խօսքը դարձուց այն միջադէպին վրայ որ անհաշտելի կը թուէր Ֆորտ ընտանեաց դէմ ուղղուած չարակամ զգացման հետ։

—Լաւ, Հարրի, եթէ հարկադրուած եմ քեզ իրաւունք տալ ինչ ինչ կէտերու վրայ, խոստովանէ՛ թէ բարերար ոգի մը, հաց և ջուր բերելով ձեզ, կրցաւ ազատել զձեզ …

—Ճէք, պատասխանեց Հարրի ընդմիջելով անոր խօսքն, այն բարերար էակը զոր կ'ուզես գերբնական ոգի մը համարիլ, այնչափ իրական է որքան յիշեալ չարագործն, և երկուքն ալ պիտի փնտռեմ մինչև ածխահանքին ամէնէն հեռաւոր խորութեանց մէջ։

—Սակայն նշա՞ն մը ունիս որ կարենաս քեզ առաջնորդել խուզարկութեանցդ մէջ, հարցուց Ճէք Րիան։

—Թերևս, պատասխանեց Հարրի։ Լա՛ւ մտիկ ըրէ ինծ։ Նոր-Ապըրֆոյլի արևմտեան կողմը, հինգ մղոն հեռի, Լոմոնտի լճը բռնող զանգուածին ներքև, բնական հոր մը կայ որ ուղղագծօրէն կը խորասուզի գետնածուխի զանգուածին ալոցը մէջ։ Ութ օր կայ, ուզեցի չափել անոր խորութիւնը։ Արդ, մինչդեռ կապարս կ'իջնէր, երբ ես ալ ծռած էի հորին բերնին վրայ, ինծ այնպէս թուեցաւ թէ օդը կը յուզուէր ներսէն, որպէս թէ թևերու մեծ հարուածներով ծեծուած ըլլար։

—Ածխահանքին ստորին ներքնուղիներուն մէջ մոլորած թռչուն մըն էր, պատասխանեց Ճէք։

(Շարունակելի)

գերձ, Պահպանողականք եւ Միութենականք միայն 75,000 քուէի մեծամասնութիւն ունեցած էին կլատսթոնեանց վրայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վիեննայի լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ Քլեմանթին Իշխանուհին Կ. Պոլիս պիտի գայ՝ Ֆերտինանտ Իշխանին ճանաչումն հայցելու Վեհ. Սուլթանէն։

—Ալեքսանդր Պաթթենպերկ Իշխան երեք օր միայն կեցաւ ի Վիեննա։ Իւր հանգուցեալ հօր պատուանշաններն յանձնելէ յետոյ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Տէրութեան պատուանշաններու պաշտօնատան, Ֆրանձ Յոզէֆ կայսեր ներկայացաւ, եւ երեք քառորդ ժամ առանձին տեսակցեցաւ։ Այցելութիւն տուաւ բոլոր Արքիդքսերուն, եւ ի պատիւ իրեն կայսրն «ընտանեկան հացկերոյթ մը» տուաւ։ Շատ սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ Աւստրիոյ պետական շրջանակներէն, ինչպէս եւ հասարակ ժողովրդէն։ Քաղաքական խնդիրներու վրայ խօսելէ զգուշացաւ։ Կիւրակի գիշեր Վիեննայէ մեկնեցաւ։

ՓԱՌՆԷԼԵԱՆՑ դատը տակաւին կը շարունակուի։ Մինչեւ ցարդ Թայմզի փաստաբանը միայն կը խօսի, ջանալով բազմաթիւ վկայութեամբք ապացուցանել թէ Փառնէլեան վարդապետութիւնք ոճիրներ յառաջ բերած են յԻռլանտա։ Իռլանտացի ժողովուրդը կը հայթայթէ Պ. Փառնէլի եւ իւր փաստաբանաց դատական ծախքն, եւ ցարդ 30,350 անգլ. ոսկի ստորագրուած է այս նպատակաւ։

—ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ անցեալ շաբթու մէջ Պերլինի անգլ. դեսպանատունը գնաց, եւ մէկ ժամէ աւելի առանձին խորհրդակցեցաւ անգլ. դեսպան Սըր Էտ. Մէլէթի հետ, Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ ծագած կնճիռներուն վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենադպրութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։

Ժողովն՝ Պատրիարքարանի վերաշինութեան համար յանձնաժողով մը կազմեց, որոյ անդամք են․

Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան
» Սեպուհ պէյ Մաքսուտ
Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Խասեան
» Յարութիւն » Նորատունկեան
» Ներսէս » Ներսէսեան

Ժողովն որոշեց իւր յաջորդ նստին, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի, խորհրդակցել Պատրիարքարանի դրամական վիճակին վրայ եւ պատրաստել կեդրոնական սնտուկի ելմտացոյցը. նոյնպէս որոշեց սոյն նստին հրաւիրել Դարակէօմրիւկի յանձնաժողովն վերջնապէս կարգադրելու համար կղերական վարժարանի հաստատութեան խնդիրը։

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ այլ եւ այլ խնդիրներով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ առջի գիշերն հիւր եղած էր Վսեմ. Մաքսուտեանց ապարանքն յՕրթագիւղ, երէկ առաւօտ անտի վերադարձին՝ ընկերակցութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի՝ Տատեանց ապարանքը գնաց ի Պէշիքթաշ եւ այցելութիւն տուաւ Վսեմ. Յարութիւն փաշայի։

Կ'իմանանք թէ Պ. Յովհաննէս Այվազովսքի Կաղանդի առթիւ բաղանեկ փոքրիկ պատկեր մը նուէր ղրկած է առ Օր. Սաթենիկ Աճէմեան՝ դուստր մեր յարգոյ պաշտօնակից Յ. Աճէմեան էֆէնտիի, գլխաւոր խմբագիր [illegible]։

Մեծանուն նկարիչն երբ մէկ ամիս առաջ Աճէմեան էֆէնտիին եւս նուիրած էր իւր լուսանկարն, հանդերձ փոքրիկ սիրուն պատկերով մը։

Հանգուցեալ Մանավեանի ընտանեաց ի նպաստ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն նուիրեց 1 օսմ. ոսկի, Յովհաննէս էֆ. Կիւլպէնկեան 1 օսմ. ոսկի, Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ. 1 օսմ. ոսկի եւ Յակոբ էֆ. Ալլէօն 20 ղրուշ։

Մանչեստրաբնակ պատ. ազգային մը որ ինքզինքն համեստօրէն կը ծածկէ Գ--Բ անուան ներքեւ, ղրկած է մեզ երկու անգլ. ոսկի ի նպաստ Գալֆայեան Որբանոցին հիմնադիր-մայր Սրբուհի մայրապետի։

Գում-Գաբուի դրոց Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ վաղը՝ ուրբաթ, եկեղեցւոյն Արժ. քարոզիչը պատարագ պիտի մատուցանէ. իսկ յառաջիկայ կիւրակէ, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս հրաւիրեալ է պատարագել ի յիշատակ եկեղեցւոյն շինութեան սկզբնապատճառ եղող բարերարին՝ Յարութիւն Ամիրայի եւ համայն նուիրատուաց եւ աշխատաւորաց։

Վաղը՝ Ուրբաթ, ԱՐԵՒԵԼՔ չհրատարակուիր Անուանակոչութեան տօնին պատճառաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՔ

Սելանիկի Լանգազա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Քէսքինիրէի գայմագամ Քեամիլ պէյ։

Նոյն նահանգին Քէսքինիրէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գարաֆերիյէի գայմագամ Նիմէթի Հայտար պէյ եւ նմա յաջորդեց Վոտինէի գայմագամ Ղալիպ պէյ որոյ յաջորդեց նաեւ Լանգազի գայմագամ Սաըտ էֆէնտի։

Սանիյէ Միւթէմմիզ աստիճան տրուեցաւ Կրետէի Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Եուսուֆ պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն ժողովոյ անդամներէն Մուսթաֆա Պէհճէթ էֆէնտիի, վերաքննիչ ատենի անդամ Իպրահիմ Շամի ու Հագգը էֆէնտիներու եւ Դ. զօրաբանակին արկղակալ Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ քաղաքային բժշկական վարժարանի շրջանաւարտ Տօքթէօռ Ալի Իպրահիմ էֆէնտիի, որոյ պաշտօն յանձնուած է քննել Մարմարա կղզւոյն մէջ ծագած հիւանդութիւնն եւ Գըրգ-Աղաճի թաղապետութեան բժիշկ Գազանճեան Գաբրիէլ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՔ

Սերասքերի Դուռն

Ելմտական նախարարութեան կողմէ այս անգամ վճարեալ գումարով մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուած է Նիկոմիդիոյ արքունի գործարանին եւ զինուորական այլ գործարանաց պաշտօնէից, քարտուղարաց ու գործաւորաց։ Նոյնպէս այս գումարով զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին ու որբերու յատկացեալ գումարին մնացորդն վճարուած է։ Մնացեալ գումարն եւս որոշեալ օրը պիտի բաշխուի ի հաշիւ ամսաթոշակաց այն զինուորական սպայից, որք գաւառաց մէջ կը պաշտօնավարեն եւ իրենց ամսաթոշակներն աստ կը վճարուին իրենց ընտանեաց։

Արտաքին գործոց Նախարարութիւն

Ելմտական նախարարութեան կողմէ 7րդ անգամ լինելով վճարեալ 45000 ղրուշով մէկ մէկ ամբողջ ամսաթոշակ վճարուած է Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնէից ոմանց։

Թնդանօթարան

Ելմտական նախարարութեան կողմէ յունվար 11ին վճարեալ գումարով յուլիսի ամսաթոշակը վճարուած է վառօդարանի ու Գըրգ-աղաճի զինագործարանին խալամ գործաւորաց, բոլոր գործարանաց գործաւոր զինուորներու եւ թնդանօթարանի յատուկ բոլոր զինուորաց, քարտուղարաց ու գործաւորաց։ Նոյնպէս օգոստոսի ամսաթոշակը վճարուած է ցամաքային երկրաչափական վարժարանի աշակերտաց, թնդանօթարանի թղթակցութեանց դիւանին, զինուորական ատեանի եւ քննիչ ժողովոյ դիւաններու քարտուղարաց։

Բժշկական վարժարան

Ելմտական նախարարութեան կողմէ երեք անգամէ վճարեալ 15000 ղրուշով մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուած է բժշկական ժողովոյ նախագահին անդամոց ու քարտուղարին եւ համրային առողջապահութեան քննչաց ոմանց։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան ծանուցած է Բ. Դրան թէ իւր կառավարութիւնը մտադիր է քանի մը վարժարաններ հիմնել ի Թուրքիա։ Ըստ տեղեկութեանց Մոնիթէօռի, կայս. կառավարութիւնը պատասխաներ է թէ այդ վարժարանք պէտք է ենթարկուին կայսրութեան վարժարանաց համար հաստատեալ կանոնադրոյն։ Իտալական դեսպանը սոյն պատասխանը իւր կառավարութեան հաղորդեր է։

ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ ծանուցինք թէ Արեւելեան երկաթուղեաց շինութեան ընկերութիւնն երկու իրաւարար կարգած է Բ. Դրան հետ իւր ունեցած հաշուական խնդրոյն կարգադրութեան համար։ Այդ իրաւարարք են՝ Պ. Խունեպուլ Պենուա եւ Պ. Լէօն Բիքաժ փաստաբանք վերաքննիչ ատենին Բարիզի։

ՄԻՒՆԻՐ ՊԷՅ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան մեքթուպճի Միւնիր պէյ, որ օդափոխութեան պատճառաւ Փարիզ կը գտնուէր, երէկ գիշեր մայրաքաղաքս ժամանեց եւրոպական կառախմբով։

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութիւնը մինչեւ ցարդ 10,993 հատ գնած է Եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղեաց արժէթուղթերէն։ Ասոնց գնման մէջին գինն եղած է 45 1/4 ֆրանք, մինչդեռ արդի գինն է 47 1/2 ֆրանք։

ԳԱՍԸՄ-ՓԱՇԱՅԻ ԱՐԿԱԾԸ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ ամեն օր հաց, միս, կաթ, շաքար, խահուէ, բրինձ, ածուխ եւ այլն կը բաշխուի Գասըմփաշայի անցեալ աւուր ցաւալի դէպքին արկածելոց։ Այս առթիւ նոյնպէս դրամական օգնութիւնք կը լինին ուրիշ աղքատաց։ Նոյն դէպքին առթիւ վիրաւորեալ կիներէն մին եւս մեռաւ. այդ կնոջ, ինչպէս նաեւ միւս մեռնողներու յուղարկաւորութեան ծախքը վճարուած է կայս. մասնաւոր Արկղէն։ Վեհ. Սուլթանը միանգամայն հրամայած է կաթնատու կին մը յատկացնել այն նորածին մանկան որոյ մայրն այդ արկածի պահուն մեռած էր։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՄԸ

Բերայի ոստիկանութիւնը տեղեկանալով որ Վասիլաքի պէյ Սարաքիօթի Եանեայէն ստացած էր քանի մը օրինակներ տետրակի մը որ հրատարակուած է այդ քաղաքի մէջ Թեփէտէլէն Ալի փաշայի պատմութեան վրայ, երեքշաբթի առաւօտ նորա բնակարանին մէջ խուզարկութիւն մը կատարեց եւ գտած տետրակները գրաւեց։ Սարաքիօթի պէյ յայտարարեց թէ այդ գրուածքին հեղինակն է իւր Եանեայի ագարակի վարձակալին որդին եւ թէ ինք՝ այս վերջնոյն հաճոյ ըլլալու համար միայն ստորագրուած էր այդ հրատարակութեան, թէ երեք տարիէ ի վեր կ'ըստանար այդ տետրակները զորս անկիւն մը կը նետէր առանց կարդալու։ Միջօրէին, Սարաքիօթի պէյ՝ Վսեմ. Արիֆ պէյը տեսնելու գնացած լինելով Բերայի պաշտօնատունը, վար դրուեցաւ երբ ձերբակալեալ՝ եւ երեկոյին միայն արձակուեցաւ, երաշխաւոր մը տալէ յետոյ։ (Լ. Հէրըլտ)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ
1888 ՏԱՐՒՈՅՆ ՄԷՋ

Զմիւռնիոյէն առեւտրական հետեւեալ կարեւոր ծանօթութիւններն հաղորդուած են առ Լ. Հէրըլտ յունուար 4/16 թուական նամակաւ մը.

1887 տարին աղէտաւոր եղաւ համայն Անատոլուի համար, եւ այն վնասներն ու աղէտք որք պատահեցան չը պիտի ջնջուին բնաւ բոլոր բնակչաց եւ մանաւանդ երկրին խորերը բնակչաց յիշողութենէն։ Հետեւաբար 1888 տարին յոյժ ամուլ եղաւ առեւտրական տեսակէտով, վասն զի ո՛չ միայն Եւրոպիոյ համար արտածութիւնք աննշանակ էին արտադրութեանց պակասութեան պատճառաւ, այլ նաեւ Անատոլուն շատ փոքր սպառում մ'ունեցաւ ուրիշ ապրանաց, վասն զի կը նեղուէր սովէն եւ դրամի պակասութենէ, արդիւնք անցեալ յոռի հնձոց։ Ասոր համար է որ ներմուծութիւնք եւս մեծապէս վնասուեցան։ Բարեբաղդաբար, երկրագործութեան նպաստաւոր վիճակն որ տիրեց 1888 տարւոյն մէջ եւ հնձոց յաջողութիւնն զգալապէս փոխեցին իրաց կացութիւնն։ Հնձոց եղանակէն ի վեր, կացութիւնը շատ բարւոքեցաւ եւ տակաւ առ տակաւ գոցուեցան առաջին բացերն։

1888ի երկրորդ վեցամսեայի միջոցին առեւտրական շարժման յաւելումը նշմարուեցաւ նահանգիս երկու երկաթուղեաց եւ մաքսատան հասոյթներէն։ Այդինի երկաթուղւոյ հասոյթք, վերջացող տարւոյն վերջին 26 շաբաթներուն մէջ՝ 5700 ոսկւոյ բարձրացան, մինչ 1887 տարւոյ մի եւ նոյն ժամանակամիջոցին 2700 ոսկի էին։ 1888ի երկրորդ վեցամսէին՝ մաքսային հասոյթք 1887ի մի եւ նոյն ժամանակամիջոցի հասոյթէն մէկ երրորդ աւելի եղած են։

Արմտեաց մէջ, գարին եւ ցորենն մշակութիւնք ամենէն աւելի առատ եղած են։ Առաջինը բարձրացաւ 7,500,000 քիլէի, 17 օխայնոց։ Գներն յոյժ նպաստաւոր մնացին ցվերջ տարւոյն, վասն զի Եւրոպիոյ մէջ հունձքերն յաջող չէին գտնուած. Հետեւաբար, արտածութիւնը բաւական լաւ եղաւ, հակառակ բարձր նաւաշխէքերուն զորս հարկադրեցան վճարել, շոգենաւ չգտնելուն պատճառաւ։

Տարւոյն սկիզբը փոքր քանակութեամբ ցորեն ղրկուեցաւ ի Ֆրանսա, վասն զի անճիշդ վիճակագրութիւնք կարի մեծ կը ներկայացնէին հնձոց պակասութիւնն յԵւրոպա, սակայն ի վերջոյ՝ երբ յայտնուեցաւ բուն կացութիւնը, ամեն արտադրութիւնք դադրեցան։ Մեր հրապարակին վրայ մեծաքանակ ցորեն գտնուելուն պատճառաւ, գները միշտ ինկած էին։

Բակլայի արտածութիւնն յուսացուածին չափ մեծ չեղաւ։ Եւրոպական հրապարակաց վրայ անդորրութիւն մը կը տիրէր պնդհատ եւ առաջարկեալ գներն յոյժ ստոր էին։ Ասոր պատճառը կը վերագրուի հնձոց առատութեան յԵգիպտոս։

Սուսամի եւ խաշխաշի հունտերու վրայ առեւտուրք սկսան յոյժ բարձր գներով, սակայն տակաւ առ տակաւ ինկան եւ վերջին օրերս հասած նորանոր հեռագիրք եւս առաւել ստոր գներ ծանուցին։ Այսու հանդերձ պատրաստի քանակութիւնը կ'աւելնայ օր աւուր. հրապարակի վրայ մեծաքանակ սպառման թուականն հեռի է տակաւին։ Ձիթապտղոյ գները թեթեւ անկումներ կրեցին անցեալ տարւոյ միջոցին եւ արտածութիւնն յոյժ փոքր եղաւ բաղդատմամբ նախորդ տարիներու։ Արտադրման ամեն կեդրոններէն, մանաւանդ Միտիլինէն կը ծանուցուի թէ 1889ի հունձք յոյժ առատ պիտի լինին։ Խաղողենիի գինիներն արտասովոր փոփոխութիւն մը չկրեցին, թէպէտ հունձք առատ էին եւ տեսակը բաւական լաւ։ Գները նախորդ տարւոյն յար եւ նման էին եւ արտածութիւնք կանոնաւոր։

Բամպակի հնձոց ժամանակ տեղացող յորդ անձրեւներ շատ վնասեցին անոր տեսակին, թէպէտ քանակութիւնը գոհացուցիչ էր։ Սակայն գները շահաբեր չէին, նկատելով որ Ամերիկայէն եւ Եգիպտոսէն մեծաքանակ բամպակ բերուելով հրապարակը գրաւեցին։ Մինչեւ իսկ տարւոյն վերջը, գները նոր անկում մը կրեցին։

Բուրդի վրայ կատարեալ անգործութիւն կը տիրէ ժամանակէ մ'ի վեր, եւ այդ ապրանքէն ունեցողները մտահոգութեան մէջ են։ Գաւառաց ներսերը բուրդ ունեցողք տեսնելով գնոց անկեալ վիճակն, սկսած են զանազան հիւսուածանիւթեր պատրաստել տալ որք մեծապէս պիտի ծախուին, եթէ քիչ մը մղում տրուի անոնց։ Սակայն անցեալ տարւոյ վերջին ամսոյն մէջ բուրդի գները բռնուած էին։

Չոր պտուղք յոյժ առատ եղան 1888 տարւոյն մէջ։ Թուզերու գները նպաստաւոր էին վաճառականաց, մանաւանդ ստորին տեսակներունը ([illegible]) որք մեծ քանակութեամբ կը ղրկուին ի Դրիեստ։ Բայց, վերջին անգամ, գնոց անկում մը ունեցան, տարածուած աննպաստ լրոյ պատճառաւ։

Չամիչի, մանաւանդ սեւ չամիչի առեւտուրը դժբաղդաբար մեծ չեղաւ։ Կը վախցուի որ այս պտուղը որ գաւառիս ամենէն աւելի հարուստ արտադրութեանց մին է, մէկ կողմ չթողուի։

Տէտէաղաճէն մինչեւ Սելանիկ երկաթուղւոյ մը շինութիւնը, զոր կ'ըսուի թէ պիտի ստանձնէ Պ. Քառլա, այնքան շահաբեր չլինելով, գերմանացի ձեռնարկուն՝ ի փոխարէն՝ կայս. կառավարութենէն պիտի խնդրէ եղեր Սելանիկի քարափանց ու նաւահանգստին շինութեան արտօնութիւնը, որուն հետամուտ է նաեւ Պ. Տիսօ, արտօնատէր Զմիւռնիոյ քարափանց։

—Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միքայէլ Մեծ-դուքսին որդի՝ Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Մեծ-դուքսն Երուսաղէմ ժամաներ է։

—Պանտրմայի նախորդ մալ միւտիրի Ասըմ էֆէնտի, որ ի Պոլիս Ուզուն Չարշըի գլուխը Ֆինճանճըլար խանը կը բնակէր, երէկ ժամ 8ին անձնասպան եղաւ րէվոլվէրի հարուածով մը։

—Կը յիշուի թէ անցեալներն Անաստաս անուն հելլենացի մը ի Պէշիքթաշ Մուսթաֆա անուն պէօրէքճիի աշակերտ մը սպաննած եւ մարմինը պարկի մը մէջ դրած էր։ Արդ, Անաստասի հարցաքննութիւնք աւարտած լինելով, թուղթերն երէկ յանձնուեցան ամբաստանիչ ատենին։

—Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր ի Պոլիս Սիւնպիւլլի խանը բնակող Ինկիլիզլի Թիֆթիքճի Նուրան անուն մարդ մը նոյն խանի միջին յարկէն գլխիվայր իյնալով մեռաւ. Բժշկական քննութիւն մը կատարուելով հաստատուեցաւ թէ այդ արկած իւր ենթակայ եղած մէկ հիւանդութեան արդիւնքն էր։

—Ալեքսանդրիայէն կը ծանուցանեն թէ երկու նաւեր փոթորկի բռնուելով, ընկղմեր են. առաջնոյն նաւաստիք յաջողեր են ազատիլ. բայց կ'ենթադրուի թէ երկրորդինները խեղդուած են, վասն զի անոնց մասին բնաւ լուր առնուած չէ ցարդ։

—Հեռագրական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քօմանօվայի հեռագրական կայարանը օտար լեզուէ հեռագիրներ պիտի ընդունի յետ այսօրիկ։

—Ոստիկանութիւնն արգիլած է [illegible] անուն խաղն որ Բերայի եւ Ղալաթիոյ այլ եւ այլ կողմերը կը խաղցուէր։

—Աթէնք հրատարակեալ Էֆիմէրիս լրագրոյ արտօնատէրն եւ խմբագրապետն՝ Պ. Արիստիտ Րոքի, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց եւ ի Բերա Օթէլ տը Պիզանս իջեւանեցաւ։ Պ. Արիստիտ Րոքի մէկ քանի օր պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս։

—Շիլլէ նախնական դատարանին նախագահ Նազմի էֆէնտի եւ առաջին քարտուղար Իսմայիլ էֆէնտի, որոց համար երէկ ծանուցինք թէ Եղեռնադատ ատենին առջեւ կը դատուին, իրենց դատարանին ատենագրութիւնները խարդախելնուն համար ամբաստանուած են։

—Կրետէի կուսակալը ծանուցած է Խանեայի հելլենական հիւպատոս Պ. Կրիբարիսի թէ հելլենական առագաստ կրող նաւուց գիշեր ժամանակ Կրետէի ջրոց մէջ շրջելու մասին դրուած արգելքը վերցած է։

—Պ. Մօիզ Քամոնտոյի երկու օր մայրաքաղաքս մնալով փութանակի մեկնելուն պատճառն իւր հօրմէն եկած մէկ հեռագիրն է որ իւր հիւանդութեան պատճառաւ Փարիզ կոչած էր զինքը։

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Երկաթէ թիթեղի (թէնէքէ) վրայ գրելու մելան.

Ա՛ռ 1 մաս պղինձ, լուծէ՛ 10 մաս բորակական թթուի մէջ (acide azotique) եւ աւելցուր 10 մաս ջուր։

Եթէ թիթեղն իւղոտ է, նախ կաւիճի փոշիով մաքրելու է եւ ապա սովորական գրչով վերոյիշեալ մելանով գրելու է։

ՔԻՄԻԱՍԷՐՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

[illegible] մէջ, Տօքթոր Հ. Փայոլի ստորագրութեան ներքեւ հետեւեալը կը կարդացուի բերնի ելունդի մասին.

«Ոչ մէկ բանով կ'ապացուցուի այս։ Աւելի ճշմարտանման է կարծել թէ բերնի ելունդի հազուադէպութեան պատճառն այն է որ, բազում տարիներէ ի վեր, Պ. Ժէռոտէլի խայծղանաւոր Բասդիլներուն գործածութիւնը չափազանց տարածուած է. եւ յայտնի է թէ թոքախտի միքրոպներու հակառակ ազդեցութիւն մը կը գործեն անոնք։» ՏՐ. Հ. ՓԱՅՈԼ

Ի Կ. Պոլիս կեդրոնատեղին են Ս. Պօն Մարշէ— Գեղագործական մթերանոցն — Ն. Լ. Ձ. Քանդելաք եղբարք—Թիֆլիս—Նէաբլոս— Թէոտորիտէս— Վէնետեան Քաաաքեան— Տ. Մ. Մեզիրի— Ա. Գասդրիոտէս—Ա. Քեզօրիատէս — Նէաբլոս եւ ընկ. [Պոլիս]։

ԱԶԴ

Արեւելեան երկաթուղեաց Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ ներկայ յունվար 20էն սկսեալ ի գործադրութեան դրուած է թիւ 30 Մասնաւոր Սակագին մը ձոյլ կամ թերթ երկաթի փոխադրութեանց համար Սելանիկէն ի Սկիւփէ, 10 թոնոյի ամբողջ վակոնով կամ այդ ծանրութեան գինը վճարելով։

Այս սակագինը կը վաճառուի յիշեալ կայարանաց մէջ հատը քսան փարայի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 8 յունվար 1889

ԱԶԴ

Արեւելեան շոգենաւը, նաւապետ Բէրրի, յունուար 27ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ԷՏ. ԼԱՖՕՆԻԷՆ

Գործակալ Արեւելեան շոգենաւին ընկ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Աթէնք, 23 յունվար

Տասնեւութ ժամուան նիստէ մը յետոյ, Երեսփոխանաց ժողովը քուէարկեց Սբարդալիսի խնդրած վարկը. ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ձեռնպահ մնաց։

Վաղը պիտի սկսի ելմտացոյցին ընդհանուր վիճաբանութիւնը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 12 յունվար

Դահեկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		(Պանքայի)	110 3/8
3 »	»	» (վճռ.կնկն)	110
3 »	Բարիզի	» (պանքայի)	22 92 1/2
»	»	» (վճռ.կնկն)	23

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միսթ.	Սէրի	16 29
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	16 29
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	— —
Կէս օրին	»	16 30

ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	43 5
Այս առաւօտ	43 5
Կէս օր	43 5

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	27 30
»	B. »	16
»	C. »	16 29

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 19
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	9
Պանք տը Գօնս	»	»	7 10
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 29
Թրամուէյ	»	»	462 1/2
Բումելի երկաթուղի	Ֆր.		48 1/4
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»		— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	»		123

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 33
Իմբէրիալ	»	91
Քրիմիզ	»	51 10
Պուսիի թղթադրամ	»	8 50
» արծաթ	»	77
Մեճ. արծաթ (տարբ)	»	108 34
Վէզնոց	»	108 20
Հինգնոց	»	108 30
Մեթալիք	»	102
Թասֆիյէ	»	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 23 Յունվ. ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			99 1/8
Օսմ. »	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15
» »	»	գոցուեցաւ	15 1/8
» »	»	Ա.	27 3/4
» »	»	Բ.	15 7/8
» »	»	Գ.	15
Օթօման 1871			84 3/4
Փոխառութիւն 1877			97
Պանք Օթօման			11 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873			102 1/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)			83 3/4
» առանձ. բրիվիլէժիէ			103
Տայրա Սանիէ			79 7/8
Տօմանիալ փոխառ. Ռոչիլտ)			101 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 536

Վիեննա, 23 Յունվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 05
Օսմանեան երկաթուղի	22 70

Բարիզ, 23 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %		104 82 1/2
» » 3 %		83 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15 30
» » »	գոցուեցաւ	15 27 1/2
» » »	Բ.	15 50
» » »	Գ.	15 40
Օսմանեան երկաթուղի		— —
» Լէժիի բաժնեթուղթք		— —
Պանք Օթօման		535 62 1/2
Գրէտի Լիօնէ		641 25
» Ֆօնսիէ		1343 75
Բաժնետոմս Լիօնի		1330
Սուէզի ջրանցք		2222 50
Ռուսական փոխ. 1877 ի		101 3/4
Իտալական Ռանթ		95 57 1/2
Սպանիոլ արտաքին		73 5/8
Եգիպտական միացեալ		424 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք		437 50
Հելլենական 5 %		442 50
Չէք Լոնտոնի վրայ		25 29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 28 Յունվար ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	83 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ	գործ չկայ
Եգիպտական	— —

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

LES HUGUENOTS

—o—

Եգիպտոսի թատերական նաւաբեկութենէն Վոսփորի եզերքը հասնող նշխարներով՝ Քլօտիւսի վտանգեալ նաւը նոր կեանք եւ նոր հաստատութիւն մը կը թուի զգենուլ։ Թէպէտ յանդգնութիւն է մի անգամէն վճռական դատաստան մ'ընել ուղեւորութենէ դեռ նոր հասնող երգիչներու վրայ՝ որք եւ իրենց անծանօթ հանդիսականաց ակմբի մ'առջեւ բնականապէս առաւել կամ նուազ կը յուզին՝ այսու հանդերձ լաւ եղաւ հասարակաց տպաւորութիւնն՝ որ մեծ ակնկալութեամբ լցուած բազմամբոխ դիմեր էր ի Թատրոն. գոհութեամբ մեկնեցաւ ամէն ոք գեղեցիկ թատերական երեկոյթից նոր շրջան մը յուսալով տեսնել, նախորդ երիկուան պէս ուր դժուարաւ թիկնաթոռ գտնուեցաւ։

Տիկնանց խմբին մէջ՝ Օրիորդ Տըվիան համակրելի դիմօք եւ գեղեցիկ հասակաւ՝ թէպէտ առջի բերան քիչ մ'երկչոտ երեւցաւ՝ այլ հետզհետէ իւր երգական մեծ ձիրքերն ի դուրս հանեց մանաւանդ չորրորդ արարուածին հռչակաւոր երկնուագին մէջ՝ յորում եւ դերասանական յատկութեամբքն ալ փայլեցաւ։ Պ. Սաքքարօ՝ պարիթօնին դերը բաւական ընդարձակ չէ անոր ստացած համբաւոյն արժանիքը գնահատել տալու համար, այսու հանդերձ իւր դերը կատարելուն կերպը յուսացնել կուտայ մեզ որ գեղեցիկ երեկոյթներ պիտի անցընել տայ մեզ եթէ Ֆավօրիթի պէս թատերգութեան մը մէջ հանդիսանայ։ Պ. Լաֆօն թէնօրին ձայնն շատ զօրաւոր եւ դիւրահոս է. բայց անոր ամենէն ախորժելի չեշտերը միջակ ձայներուն մէջ կը գտնուին, ինչպէս ցըցուց երբ նուագեց հռչակաւոր երգն «Աւելի սպիտակ քան զըսպիտակ ձիւն,» զոր կըրկին եւ կրկին բուռն ծափահարութիւնք ողջունեցին. թէպէտ թատերական ծայրայեղ զգացուածոց բացատրութեան մէջ ունեցած քաջութիւնն ալ ցցուց Չորրորդ արարուածին գողտր ու սրտաշէջ երկնուագին մէջ. «Դու ըսիր ինձ զայն։» Ընդհանուր հանդիսականաց մէջ սարսուռ մը տիրեց այն երկնանաշունչ նուագին մէն մի յեղյեղելուն։ Պ. Թալազաք, պասօն, կրնար աւելի հնչուն ձայն մ'ունենալ՝ ամենէն առաջնակարգ թատերաբեմից վրայ ելլելու համար իսկ. բայց այդ փոքր թերին անզգալի կ'ընէ իւր ճարտար երգուածքը, որ նմանապէս ամենուն ջերմ գրուատեաց արժանացաւ։ Միով բանիւ՝ թէեւ չենք համարձակիր տակաւին ըսելու որ մեր ունեցած խումբն անթերի է, սակայն շատ ժամանակ կայ որ այսչափ ունեցած չէինք եւ Գեղարուեստից սիրողք խնդութեամբ պիտի իմանան որ իրենց ծարաւն յագեցնող բնական ներկայացմունք յուսալի են շնորհիւ անխոնջ ջանից Քլօտիւսի։ Թ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 31 Դեկտ.

Իւր խելացնոր եւ գինեմոլ վիճակին ու ապօրինի գործոց պատճառաւ, քանի մը տարիէ ի վեր՝ Ազգ. Պատրիարքարանի որոշմամբ քահանայագործութենէ դադրած՝ երբեմն Տ. Մելքոն՝ եւ այժմ իւր աշխարհականութեան անուամբ յորջորջեալ Ափիաս անուն անձն՝ կը շարունակէր միշտ իւր սովորական ապօրինի ձեռնարկութիւններն ընդդէմ եկեղեցական օրինաց։

Վերջին օգոստոսի մէջ արդէն ողջ կին մ'ունեցող ազգային մը պսակած էր երկրորդի մը հետ։ Սոյն դէպքին վրայ, որոյ մասին ընդարձակ տեղեկագիրներ ուղղուած են իւր ժամանակին ի Պատրիարքարան, հաւանութեամբ կեդր. Վարչութեան Պատ. Կրօն. Ժողովոյ՝ բանադրեցան յանժամ ապօրինի պսակադրին և նմանակայք նոյն պսակի։

Բայց և յայնմհետէ, յիշեալ անձն բնա՛ւ ձեռնթափ եղած չէ ուրիշ գայթակղեցուցիչ վարմանց հետ, հակառակ եկեղեցական օրէնսդրութեանց՝ ապօրինի պսակներ ձեւացնելու իւր «շահեկան առեւտուրէն։»

Տեղւոյս Գեր. Առաջնորդը՝ նկատելով որ նոյն անձին աստ սփռած գայթակղութիւնք չափն ու սահմանը կ'անցնին, և նկատելով մանաւանդ որ նոյն իսկ յիշեալ Ափիասի կինն և որդիք անկարող լինելով այլ ևս տոկալ նորա խելացնորութեան վիճակին արդիւնքն եղող անհանդուրժելի վարմանց՝ խնդրագրով մը դիմած են յԱզգ. Առաջնորդարան՝ անոր քաղաքէս տարագրութիւնը խնդրելով, Թուականէս քանի մ'օր առաջ՝ տեղական ժողովոյ ներկայացուցիչներու հետ միասին՝ ընդարձակ հեռագիր մ'ուղղելով յԱզգ. Պատրիարքարան՝ ի բարձումն գայթակղութեանց՝ յիշեալ անձին յԱզգ. Հիւանդանոց արգելափակ լինելը խնդրած էր։

Այժմ կ'իմանանք որ Ազգ. Պատրիարքարանն՝ առ այս իւր հեռագրական պատասխանաւ յանձնարարած է զայն մօտակայ վանք մը ղրկել, մինչդեռ Ափիաս՝ աստ լիովին ծանուցեալ իւր անզուսպ և անհանդարտ բնաւորութեամբ՝ կանխայայտ է որ օր մ'իսկ չպիտի ուզէ փակուիլ որ և իցէ վանքի մէջ, (քանի որ մեզ ծանօթ վանքերն ալ արգելականաց վրայ հսկող յատուկ պաշտօնէութիւն չունին,) և նորէն հրապարակին վրայ պիտի երեւի՝ իւր սովորական գայթակղալից շահատակութիւնները շարունակելու համար։

Վերջին պահուն կ'իմանանք նաև թէ սոյն խնդրոյն առկախ վիճակին առթիւ՝ ազգ. շրջանակի մէջ ծագած դժուարութեանց պատճառաւ՝ Տ. Խորէն սրբազան յԱռաջնորդական պաշտօնէ հեռագրաւ հրաժարական ուղղած է ի Պատրիարքարան։

—Անգլիոյ Հնութեանց Թանգարանի Պաշտօնէութեան կողմէ Պ. Պըճ՝ որ կ'երթայ շարունակել Նինուէի աւերակաց խուզարկման գործն՝ այս շաբթու հոս ժամանեց։

Պ. Պըճէ կ'իմացուի թէ Լոնտոնի Հնութեանց Թանգարանը՝ նոյն ձեռնարկին համար՝ ի Նինուէ տարեկան 250,000 անգլիական լիրա ծախք կ'ընէ։

—Ռէժիի գործերը դեռ նոյն անդոհացուցիչ վիճակին մէջ կը գտնուին։

Կ'ըսուի թէ այժմ՝ ծանօթ մաքսախոյսներէ շատեր՝ անշուշտ Ռէժիի վճարած ամսականը մաքսախուսութեան ժամանակէ մ'ի վեր արտադրած շահէն աւելի գոհացուցիչ գտնելով՝ Ռէժիի Տնօրինութեան շուրջը կը դառնան, իբրեւ դէտ ընդունուելով յօգուտ Ռէժիի Վարչութեան ծառայելու համար. սակայն չենք կարծեր որ Տնօրինութիւնն հաճի դէտերու թիւը վերըստին յաւելուլ, զոր խնայողական պատճառաւ՝ դեռ մօտերս մեծապէս զեղչած էր։

—Ձմեռն՝ որ սպառնալից ձիւնով մը խիստ կանուխ սկսած էր, զգալապէս մեղմացաւ վերջին օրերս, և շատ մը նկատմամբք յոյժ օգտակար պիտի լինի, եթէ եղանակն առանց վերստին խստանալու՝ ընթանայ ներկայիս համեմատութեամբ։

Գ. Կ. ՈՍԿԵՐՃԵԱՆ

ԶԱՐԵՀ

ԿԱՄ

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԿԵՐՆ

(Շար. երէկի Թիւ-էն եւ վերջ)

Այնուհետեւ Զարեհ միշտ տխո՛ւր էր. թէեւ մանկունք, որչափ և զգայուն լինին, դիւրաւ կը մոռանան կորուստ որ վտանգած է թերեւս իւրեանց կեանքն, այլ մօր տառապալից վիճակն տեսնելով և սգաւոր շրջանակին ազդեցութեան տակ, Զարեհ իւր մտաց մէջ անմոռաց կը պահէր այն չարաբաստ խորհուրդն, որ ցորչափ կենդանի մնայ գիտէ զգալապէս հիւծել և գլխել ամենէն աներկիւղ ոգին իսկ։

Նուարդայ վիճակն փոխան բարուոքելու հետզհետէ առաւել եւս տխրաւիթ երեւոյթ մը կը զգենոյր. շնչասպառ, անկողնոյն մէջ ընկղմանած և սեւ սեւ յիշատակաց մէջ խորասոյզ, կենդանի ունէր ի մտի այն պատկերն, որ քան զբնաւ սուրբ էր իրեն համար. փախ, հիւծեալ, չէր նա այլ եւս անցելոյն կախարդական այն կինն։

Այս տագնապն տասն օրեր միայն տեւեց, օրե՛ր, յորս այն ինչ հնգամեայ մանկիկն Զարեհ հսկեց իբրեւ պահապան հրեշտակ իւր բարեսիրտ մօր սգաւոր սնարին վերեւ, սրտաբուխ աղօթքներ թռցնելով առ Աստուած որպէս զի մայրիկը ապաքինի։

Աշնան անձրեւոտ օր մը, ուր ամպեր կը ծածկէին խաւարապատ զերկինս կապուտակ, հէք կինն օրհասի վայրկենից մէջ կենաց ճգնաժամն կը հաշուէր, լուռ և անխօս. ո՛հ, այժմ ապրե՛լ կ'ուզէր նա. իրեն համար կենաց դառնութիւնք այլ եւս հեշտութիւններ էին զորս վայելել, աւա՜ղ, կը ցանկար ի հոգւոջ. բայց երկինք տուած էին զվճիռ, դառնագի՛տ վճիռ....։

Նուարդ իւր մօտ կոչեց Զարեհն, շատ բաներ հարկ կը զգար խօսիլ, այլ ո՜մ, և արդէն խօսելու կարողութիւնն ի սպառ կը պակասէր. Տխրահնչակ շեշտիւ «Զարե՛հ» մրմնջեց երկիցս, և ցուրտ համբուրիւ մը ինքեց նորա լուսափայլ ճակատոյն վերայ սէրն որ կը զեղոյր տակաւին իւր սրտին մէջ. ցրտին էր համբոյրն այդ դրոշմեալ մահաշուք շրթներէն, ո՜հ գիտոյց վերջին գուշէ.... Կափուցին աչերն այն նուաղկոտ, սառած մարմինն տարածեալ մնաց անշարժ, ոգին սրացաւ իւր ընկերին առընթեր, մինչ լուսեղէն ժպիտ մը ցոլաց նորա թալկահար դիմաց վերայ....։

Զարեհ կը մնայր անշարժ, յապուշ կրթեալ մահու այդ ահարկու տեսլեան հանդէպ. հասկցաւ թէ մայրիկին հոգին Աստուծոյ քով թռած էր, և աղեկէզ արտասուաց մէջ, սարսռալիր, աղաղակներ բարձաւ մեծաձայն — մա՛յր իմ, մա՛յր իմ.... Զարեհ նուաղած էր։

Զ.

Բժիշկն անուն մը յատկացոյց անյուսութեանն ոչնչացեալ այդ կնոջ մահն պատճառաբանող. արդարեւ, բժիշկք սովոր քանդիչք են իտէալի, անդ՝ ուր բանաստեղծն կը տեսնէ զգացում մը և խորհուրդ, բժիշկն բան մը եւ բառ մը միայն տեսնել գիտէ։

Երկու օրեր անցած էին յորմէ հետէ այդ եթերային կնոջ մարմինն ամփոփած էին երկնասլաց նոճւոյ մը ստորոտ։ Ազնուասիրտ կին մը յանձնառու եղած էր զոհել իւր մի քանի օրերն ապահովելու համար դժբախտ Զարեհի կեանքն, որ այդ անտիրական հասակին մէջ վա՜յ ըմպած էր կենաց դառնութեանց բաժակն։

Զարեհ ընդ հսկողութեամբ այդ բարի կնոջ որ չէր խնայեր գուրգուրանք, դառնագոյն վայրկեաններ կ'անցնէր. իւր վաղամեռիկ ծնողաց յիշատակն միշտ վառ կը մնայր իւր մատղաշ յիշատակութեան մէջ, եւ նոցա սիրելի անուանքն անդադար կը թրթռային իւր կամրափայլ շրթանց վերայ. իւր պաշտպանին հետ իմաստուն խօսքեր կը փոխանակէր, իւր մօր վերայ կը խօսէր արտասուաթոր աչօք և մանկական քաղցրահնչիւն շեշտով մը. հէ՜ք Զարեհ, տակաւին չէր կարող սակայն հասկընալ մեծութիւնն այդ անդարձական կորստեանց....։

Իւր ծնողք հարստութիւն չէին թողած նմա. զի ո՞չ ապաքէն խեղճ հայրն իւր աշխատութեամբն հազիւ կրնար իւր ընտանեաց միշտ ներկայ վիճակն միայն ապահովել։ Այսուհանդերձ, Զարեհ միակ ժառանգորդն էր այդ նախալետական բնակարանին որ թռչանց իսկ մահու բուրմամբքն ապականեալ էր գոգցես. տասն եւ չորս դագաղներ մուտ գտած էին այդ մահաներկ սեմերէն։

Բայց ո՞վ չի գիտեր թէ դժբախտութիւնն յաջորդական է միշտ, և նման շղթայի մը հետզհետէ կը բաժնուի իւր օղակներէն. դժբախտութիւնն, մարդկութեան այդ չարաբաստ դատակնիքն, անյագ է։ Այսպէս, Զարեհի ձեռքէն այդ տունն ալ կը խլուէր, որ և խիղապէս մեծ բան մ'ալ չէր արժեր արդէն։

Նուարդ, ի բացակայութեան իւր ամուսնոյն, ստիպեալ ի հարկէն, դիզած էր յակամայս պարտատեարց պահանջքն, որոց վրայ բարդուելով իւր հիւանդութեան և թաղման առթիւ եղած ծախքն, արդէն բաւականաչափ գումար մը կը գոյանար ի հատուցանել. չարասիրտ պարտատեարք չը յապաղեցան գրաւել այդ տունն, որով եւ Զարեհ մնաց անօք եւ անապաւէն։

Սակայն հասա՞ծ էր արդեօք Զարեհի կենաց երանութեան նոր թուականն, զոր կարծես կը փութար բանալ ազնուատոհմ մի կին, որ, Բերայի մեկուսացեալ թաղերէն միոյն մէջ իրեն սեփական տունն քաշուած կ'ապրէր մեկնակ, ի շնորհս իւր վաղամեռիկ ամուսնոյն թողած մեծաքանակ ժառանգութեանն։ Այդ կինն իւր կենաց աշնանային եղանակն կ'անցնէր առանձինն, հեռի աշխարհի տագնապալից աղմկէն և նախանձելի դիւրակեցութեան մը մէջ. լսած լինելով՝ այդ տարաբախտ ընտանեաց քայքայումն, ի գութ շարժեցաւ անօք որդեկին վրայ, հաւատաց գերբնական ազդեցութեան մը որ բարեգործութեան ոգւոյն կը վարէր զինքն, և որոշեց որդեգրել զայն։

Ընդ փոյթ, հաստատ՝ իւր որոշման վերայ զոր գոգցես երկինք ներշնչած էին իւր սրտին մէջ, բերել տուաւ Զարեհն, ոյր նկատմամբ այնչա՛փ գովեստիք խօսած էին նմա։

Զարեհի առժամեայ պաշտպանուհին տարաւ զինքն ներկայացնելու այդ բարեացակամ կնոջ, որ, երբ տեսաւ նորա տխրազդեցիկ կերպարանն, զգաց արտօսրի շիթ մը հոսիլ իւր աչերէն։ Իւր քովն առաւ Զարեհն, գգուեց զայն մեղբաղէմ, և դրոշմելով նորա վարդագոյն այտից առաջին այլ ջերմագին համբոյր մը, ասաց նմա մեղմիւ.

—Զաւա՜կս, կ'ուզե՞ս հոս մնալ։

Փոքրիկ մանուկն, շուարեալ առ պահ մի այդ հարցումէն, իւր գլխովն հաստատական պատասխան մը տուաւ, և շարունակեց շլանալ զինքն շրջապատող առարկայից հանդէպ։

Եւ երրեակ շաբաթներէ ի վեր առաջին անգամ լինելով ժպիտ մը ցոլացաւ նորա գեղաշնորհ դիմաց վրայ։

Զարեհի կեանքն ապահովեալ էր այլեւս։ Առարկայ՝ սիրոյն եւ գորովոյն այդ աստուածառաք կնոջ, Զարեհ գամ քան զգամ զգաց միւսանգամ իւր զուարթութիւնն, սակայն և այնպէս իւր ծնողաց յիշատակն մերթ ընդ մերթ կուգայր դառնացնել զայն։ Կինն, այո, քանի քանի անգամներ տեսած էր Զարեհի դալուկ արտասուքն։

Վերջապէս օր մը, այդ կէտին վերայ հասնելով հարցուց նմա թէ ի՞նչու կուլար։

—Մայրս կ'ուզեմ, ո՞ւր է մայրս, կ'ըսէր խեղճն յարտասուս փղձկելով։

Այդ բարեսիրտ կինն կ'ապրէր հանգարտի՛կ, եւ իւր կենաց մէջ անծանօթ հեշտութիւն մը կը գտնէր այժմ, նորածին հեշտութիւն մը։

Զարեհի մտքէն այդ մթին գաղափարն ի բաց փարատելու համար ամէն ջանք ի գործ դրաւ նա։ Ընդհանրապէս օգտակար խրատներ կուտար Զարեհի և նորա հետ կը խօսակցէր իբրեւ ընդ խելահաս ումեք. նորա կեանքն այլ եւս սիրելի էր իրեն համար, զաւակ մը կարելի չը պիտի լինէր ըստ իւր կարծեաց սիրել առաւել քան զայդ։

Այսպէս քանի մը տարի գուրգուրանօք և սիրով խնամեց նա Զարեհն, տալով նմա բարւոք կրթութիւն մը։ Ծնողազուրկ մանուկն կը զարգանայր, մտօք ա՛լ սրտով ա՛լ. մեծ միտում և իղձ մ'ունէր ուսման, և արդէն իւր մայրագորով պաշտպանուհին մերձակայ թաղային վարժարանը կը յղէր զինքն, ուր սուղ միջոցի մէջ զգալի յառաջդիմութեամբ պսակեց իւր անդուլ աշխատութիւնն և նորա սրբատագին փափաքն։

Եւ ի՞նչ կը պակսէր Զարեհի. ո՛չ միթէ ամէն ինչ լիառատ էր իւր երջանկութիւնն կազմելու համար։ Բայց ի՞նչ, կարելի է՞ զի մօր մը սրտին զգացմանց համապատասխանէ սիրտն կնոջ մը՝ որ մայր չէ եղած։

Սակայն, այդ բարի կինն ոչինչ կը խընայէր Զարեհէ, կը սիրէր զինքն, և հեշտիւ կը հոտոտէր իւր աշնան այդ քաղցրաբոյր ծաղիկն. շատ չանցաւ, այդ երանութիւնն հասած կը թուէր իւր ճգնաժամին։ Խեղճ կինը վաղ իսկ կը զգար սաստկանալունչ գալուստն ախտի մը, որ արդէն տապալած էր բնաւին իւր ամբողջ գերդաստանն, ոյր ինքն էր միակ վերջին մնացորդն։

Հանգիստ և հանդարտ կենաց եկան ընդհուպ խառնուիլ տագնապ և յուզմունք։

Մահացու հիւանդութիւնն, որ մեղրալուսնոյ հեշտութեանց մէջ խլած էր այդ կնոջ ամուսինն դեռատի, չը յամեցաւ իւր ահարկու սպառնալիքն դառնապէս հեղուլ իւր վերայ եւս։

Այն մահաբոյր ախտն որոյ առաջ կը գլխնին ամէն հոգիներ, Թոքախտն, ո՛վ սարսռալից անուն, քիչ ժամանակի մը մէջ յաւիտենականութեան աշխարհն փոխադրեց այդ կինն եւս, որ տակաւին պարտ էր ապրիլ գէթ ի կեանս տարաբախտ Զարեհի։

Է.

Ո՛վ աղետաւոր լրումն դժբախտութեանց. կեանքն ո՜րպիսի դառնութեանց շարք մ'է, ոյր հանդէպ մարդ տկար է ամենեւին։ Հէ՜ք Զարեհն դժբախտ ծնած էր, դժբախտ էր ապրիլ ճակատագիրն ա՛լ։ Աշխարհ մռայլամած դեղ մ'է ամպոց, ուր մարդ հոգւոյն կոյր աչերովն կը քայլէ առ խարխափս, եւ զոր ինչ կը գործէ անդ՝ ճակատագրոյն համաձայն է միշտ։

Զուառ կնոջ մահուանէն անմիջապէս վերջ, մահ՝ որ յանչափս յուզած էր զգայուն Զարեհն, նորա մերձաւորագոյն տոհմակիցներն ի յայտ ելին, և ջան ի գործ դընելով յաջողեցան ձեռք անցնել հանգուցելոյն բոլոր ժառանգութիւնն, ոչնչացնել տալով նորա կտակն, որ պէտք եղած պաշտօնական հանգամանքն չը կրելուն, անվաւեր նկատուեցաւ, և այսպէս Զարեհ իւր անուան յատկացեալ իրաւունքէն պիտի զրկուէր, չունենալով մանաւանդ իւր իրաւանց պաշտպան մը։

Խեղճն դառնալէս խոցեալ վշտին ազդեցութենէն, արտասուաց մէջ կը յիշէր իւր պաշտպանին անունն, որ անօք լքած էր զինքն առանց ումեք կարենալու վըստահիլ, այլ բախտն սիրայօժար կ'առաջնորդէ ամէն լքեալներ կամ ի պաշտպանութիւն կամ ի գերեզման։ Եւ թշուառութեան նմեմաստուեր ոգին է՞ր ընդ միշտ կը հալածէր այդ դատապարտեալն, որ իւր դեռահաս տիոց մէջ սկսած էր ատել զկեանս։

Հոգելոյս կինն կրնա՞ր արդեօք ի կենդանութեան մտածել թէ իւր ժառանգորդք պիտի զրկէին յամենայնէ իւր անպաշտպան որդեգրեալն զոր իւր վերջին ամաց մէջ մայրաբար սիրած և խնամած էր։

Ո՛չ անշուշտ. բայց աշխարհի մէջ դըժուարին է գաղափար մը կազմել անձնանուէր սիրոյ վրայ։ Զարասիրտ ժառանգորդք ոչ միայն զրկեցին խեղճուկ Զարեհն, այլ և անգթութեամբ վարուեցան նորա հետ. գէթ ի յիշատակ ննջեցելոյն, պարտէին անխնամ չթողուլ տարաբախտ Զարեհն, որ աչալուրջ և սիրուն պատանեակ մ'էր արդէն։

Ուրեմն, կոչեցին Զարեհն եւ խոժոռ դիմօք ըսին նմա, փողոցն մատնանիշ ընելով.

—Զարեհ, այլ եւս մեծցար. գնա՛ աշխատութեամբդ ապրիլ, եւ եկեղեցին չպիտի զլանայ քեզ իւր պաշտպանութիւնն։

Խեղճն յառաջ ուղղեց իւր կքոտ քայլերն, գլուխն ի վայր կքած եւ զաչկունս յառած յերկիր՝ ուստի կարծես մահուչունչ մը ելնելով կը սուզէր իւր հոգւոյն մէջ։ Հասաւ եկեղեցւոյն առաջ, սեմին վերայ կանգնեցաւ եւ յարտասուս փղձկելով, իւր հեծեծագին հառաչներով թրթռացոյց մահաշուք օդն։ Սեւ մթութիւն մը պատած էր ընդ բնաւ. մատղաշ սրտին արիւնն ալ սեւ էր, միտքն սեւ ներկուած։

Քիչ մը վերջ, յետս ընկրկեցաւ, եւ շարունակելով իւր ճամբայն հեռացաւ փողոցին մէջ որ հրապարակն կ'առաջնորդէր, երբ ուժգին սարսուռ մը զգաց իւր բոլոր մարմնոյն, սառած ցրտաշունչ հովէն։

Այն ինչ տեսած մետաքսեայ գանգուրներ, որք ծաղկեայ պսակ մ'էին գոգցես իւր ճակատուն վերայ, առաջին անգամ լինելով մրմնջեց Զարեհ տխրահնչիւն հառաչով մը։

—Ո՜ւր էր թէ Աստուած մայրիկիս քով տանէր զիս. կը մսիմ, եւ մարդ չի գթար ինձ....

Հուսկ յետոյ, գնաց փողոցին անկիւնն կեցաւ. թերեւս երկինք առաքէ՛ն նմա երբեմն գթութեան ոգիներ....

Ը.

Կաղանդի գիշեր մ'էր. բնութիւնն համակ ի յայտ կու գայր գեղատեսիլ սպիտակութեան մը մէջ. սառնաշունչ հողմն կը մռնչէր, եւ ձիւնն բարդ ի բարդ կը տեղայր անընդհատ։

Այդ գիշեր մանկանց երանութեան գիշերն է. գեղեցիկ նուէրներ և լիառատ պնակներ նոցա տրամադրութեան տակ դրուած են. ծնողաց համար ի՛նչ հեշտաւէտ է այդ խորհրդաւոր գիշերն....։

Իսկ թշուառ Զարեհ զուրկ այդ ամէն վայելքէն, փողոցին անկիւնն կեցած դողդոջուն, իւր փափկիկ ձեռներն անցորդաց կ'երկարէր։

Ո՛վ երկնային արդարութիւն, գթութեան լուսեղէն շողեր ճառագայթէ՛ այդ ընկճեալ ոգւոյն վերայ։

Եւ դո՛ւ, թշուառութեան անագորոյն ոգի, որ ի կատար սահմանիդ կը հալածես տկար եւ անօք արարած մը, ա՛լ չափ դիր քո անգութ հարուածոց։

Զարեհ դիւցազնաբար կը մաքառէր սաստկաշունչ բքին դէմ. մարմինն, գրեթէ անպատսպար, կը սառէր ցրտին սաստկութեան դէմ անզօր. արտասուաց շիթեր միայն կը ջեռուցանէին իւր ցուրտ այտերն։ Խեղճ տղայն ինն օրերէ ի վեր մուրալով կ'ապրէր, և բարի ժամակոչն գիշերներն կը պատսպարէր զինքն եկեղեցւոյն մերձ, ուր հովն ազատօրէն մուտ կը գտնէր, և ցրտին դիմադրել անկարելի էր։

Զարեհ, որմին խոռոչին մէջ դրած իւր փոքրիկ գլուխը, դառնալէս կ'արտասուէր և զԱստուած յօգնութիւն կը կոչէր իւր այդ ողորմ վիճակին, մահու հրաւէր կարդալով։

Ամէն ոք զանց կ'առնէր անտարբեր՝ իւր մեղմ ձայնին. բնա՛ւ գթութիւն։ Մարդ որչա՜փ անգութ է. և է՞ր ամէն սիրտ չունի աչկունս....։

Թ.

Կէս գիշերն անցած էր. հիւսիսային հողմն սառուցիկ կը փչէր. ձիւնեղէն մառախուղն կը լնոյր զօդն, և երկրի վերայ ձիւնն երկու երեք ոտնաչափ բարձրացած էր։ Լուռ էր ամէն ինչ։

Ընտանեաց խումբ մը ուրախ զուարթ կը վերադառնայր. նոցա շրթանց վերայ ցնծութեան բառեր միայն կը լսէին այդ խորհրդաւոր լռութեան մէջ. յանկարծ մին ի նոցանէ որ առջեւէն ճամբայ կը բանայր խմբին, սարսափի ճիչ մը բարձաւ, երբ իւր ոտից դիպեցաւ կենդանի էակ մը....։

* * *

Հետեւեալ օրն, զանգակն տխրահընչիւն յաղթա կը կոչէր. ի՛նչ մահահոտ կը հնչէր նա, եւ ի՛նչ սխուր եղանակաւ մը կը թրթռացնէր մոլեգնած օդն։

Քահանայն ժամկոչին հետ ի միասին սեւ դագաղ մը առաջնորդեց դէպ ի մեռելոց հանգրուանն։

Զարեհ կը հանգչէր իւր ծնողաց գիրկն....։

Յունվար 8/20 1889
Օրթաքէօյ   ԶԵՓՀԻՒՐ

ՅՕՐԻՆԵԱՑ ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
[illegible]
ԲԱՌԱՐԱՆ
ԲԱՌ 25,000
[illegible]
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Սոյն Յառաջահայ Գրպանի Բառարանս հակառակ իւր փոքր ծաւալին ու համեստ գնոյն կը պարունակէ գրեթէ մեծ բառագրոց չափ բառ և ոճ։ Անձուկ միջոցի մէջ հեղինակն յաջողած է յաճախ նետեղել աշխարհաբար բառերուն և ոճերուն քով գրաբար համանիշներն ալ, որք անհրաժեշտ են մատենագրական գործոց թարգմանիչներուն։ Ի հարկին բառերուն տաճկերէններն ալ գրուած են, որպէս և անկանոն արտասանութիւնք։ Սոյն նիւթական ու մարդկական առաւելութիւններէն զատ՝ կարեւոր թերի մ'ալ կը լնու Գրպանի Բառագիրքս, որուն կցուած է պատմական, աշխարհագրական ու դիւցաբանական անուանց բառարան մը։ Բառագիտութիւն վերնագրեալ հատուած մ'ալ՝ ուր համառօտիւ կ'աւանդուին բառակազմութեան կանոնք՝ եզական գործ մը կը կացուցանէ Գրպանի Յառաջահայ Բառագիրքը։ 2047

Գինն է միայն 12 դահ. Անգլ. լաթակազմ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Կը գտնուին ամէն գրավաճառաց քով

ԲԱԳՒՏՈՒԹԻՒՆ (համառօտեալ) ի պէտս Ազգային վարժարանաց. Տօքթօր Սաֆրէի. Բ. Տպագրութիւն. Հրատարակութիւն Մ. Հախխսիմեաց վարժարանի Օրթաքէօյ. Կեդրոնատեղի Գրասենեակ Միաց. Ընկ. Հայոց. Գին 4 դահեկան։ 1—5

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ ԹԷՅԻ

ԵՄ. ՊԱԼԱՊԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ
Չինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Ճաբոնէն
12 — Գլ. Ճելալ պէյ խան, — 12
Էօսկիւ Էֆէնտի ֆոճանասանց դիմաց
ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ—ԱՐՏԱԾՈՒՄՆ

Քանի տարիէ ի վեր թէյի մեծաքանակ առեւտուր ընելով, գրանցելով զրկելով զայն ի Ռուսիա և Պարսկաստան, բազմաթիւ անձանց խնդրանաց վրայ որոշեցինք քաղաքիս մէջ թէյի կեդրոնական վաճառատուն մը հաստատել «Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառմանց համար։ Վաճառականք, Եկեղեցականք, Նպարավաճառք եւ ընտանիքներն՝ որք վերահաս ծրած պատճառաւ իրենց պաշարը կը պատրաստեն, եւ անոնք որ կ'ուզեն ոչ միայն լաւ, հապա նաեւ «աժան» թէյ ունենալ, կը հրաւիրուին այցելել «Թէյի մեծ Մթերանոցներն» եւ գոհ պիտի մնան։ 26

Տուփերուն վրայ պահանջել Եմ. Պալապանի եւ Ընկ. ստորագրութիւնն եւ Արքայի պատկերն։

ՏՕՔԹՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ և ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ վերադարձեալ հիւանդութեանց որ ի Բարիզ մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ փորձառութեամբ հասուն ելնելով իւր արհեստը. Մայրաքաղաքս վերադարձած է և ամէն օր մինչեւ կէսօր ի Գատը-գիւղ Մօտա Ճատեսի Անիճ փողոցի եկեղեցւոյն դիմաց, 87 թիւ տանը և կէսօրէն մինչեւ 10ը կը գտնուի Կամուրջի գլուխ Քէշիշեան եղբարց դեղարանը, վերի յարկ, իւր անձնական կիրակէ օրեր ի Գատը գիւղ աղքատք ձրի կը դարմանուին։

2037   23—30

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

AU CAMELIA

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ ՆՈՐԵԼՈՒԿԻ

194, Մեծ փողոց Բերայի, 194

ՄԻՄԻԱՅՆ 30 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ՄԵԾ ԶԵՂՉՈՎ

ամէն տեսակ ապրանաց, մետաքսեղէնք, բրդեղէնք, [illegible], հրճագեստի համար ամէն [illegible], բացուելով յունվար 5/17էն մինչեւ 4/16 փետրվար 1889.

ԱՄԵՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Վաճառումն ամէն տեսակ կերպասներու կտորներու

ԿԷՍ ԳՆՈՎ

7   4—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Բան մը մի գնէք առանց նախապէս այցելելու ԼՈՒՎՐԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐՆ, Բերա, Բասամ Հաճօրուլօ, Թիւ 7-8. Յառաջիկայ երկուշաբթի 9/21 յունվար 1889 և յաջորդ օրերն պիտի սկսի վաճառահանել ամէն տեսակ ապրանաց, ՃԻՇԴ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳՆԵՐՈՎ։ Այս բանս կը լինի գործարանատերց հետ համաձայնութեամբ, ամրան եղանակին համար բոլորովին նոր ապրանքներ ձեռք բերելու համար։ Լուվրի վաճառատանց մէջ ի վաճառ հանուած ապրանք են՝ Մետաքսեղէնք, Բրդեղէնք, Թաւիշք, Մուշտակք, Ֆանդէզի կերպասներ պարահանդէսի համար Ամէն տեսակ Շղարշներ, Տանթէլաներ. Բասմանդըրը, Ժապաւէնք, Կալոն, Մանշոն, Հողմահարք և պերճանաց ու քիմահաճոյքի ուրիշ հազարաւոր առարկաներ։

Աւելորդ մէկ հասիկ է. Թո՛ղ ամէն ոք օգտուի։ Ն. ԹԻՊԻՐԻՈՒՍ ԵՒ ԸՆԿ.

8   5—15

ՄԻՍԻՒ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 26 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգօպ և Պօղոսն,

Սգօպի օշարակը գործածութեան մէջ առաւ շնչանիը զինքը բաղկացնող նիւթերուն առաւելութիւններով։ Կ'երեւի իսկ թէ իրենց խառնուրդը, թող որ երկուքն ալ աւելի ազդեցիկ կ'ընէ, կ'աւելցնէ նաեւ անոնց կազդուրիչ յատկութիւնները։

Այս պատրաստութիւնը լաւ տեղ մը գրաւելու սահմանեալ է մանկանց հիւանդութեանց մէջ։

ՏՐ. ԿԱՅԵՏԱՆՈ ՍՏՐԱՄՊԻՕ

ԻԼԱՆ

ՓԱՇԱ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Տապաղլամանլը ամիրէ իչուն տէօրթ պին քիլօ սիհաճ սխամ սիբբէթ գուրուշ իզլիմի միւզայէտէ օլունաճաղընտան իսթէյա օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 Քեանունի սանի 1889   109
Նօ. 6   2—3

Արտօնատէր   Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8/20 ի Կայսերական Իրատէով Թողեալ հասոյթք

Է. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ.		Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան				Նախորդ ամիսներէն		Գումար մինչեւ 1888 Դեկտեմ. 31	
		Դրուշ		Դրուշ		Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յետնեալ տրոց գանձումն)												
	Աղ												
	Դրօշմ	7,193,512	84	231,404	61	6,962,108	23	67,365	11	657,131	67	724,496	78
	Ոգելից ըմպելիք												
	Ձկնարան												
	Մետաքս												
Ծխախոտ	Հասոյթք Ռէժիէն(*)	18,750,000	...	...	...	18,750,000	...	187,500	...	562,500	...	750,000	...
Զանազան հասոյթք	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչեւ ցորոշումն յիշեալ հարկին	516,834	54	...	...	516,834	54	5,044	78	56,342	32	61,387	10
	Յաւելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	...	...	...	...	...	...	...	...	65,000	...	65,000	...
	Արեւելեան Րումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886	...	...	...	1,266,886	...	12,668	86	114,019	74	126,688	60
	Թէմպէքի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	...	...	...	...	25,000	...	25,000	...
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Գումար	27,727,233	38	231,404	61	27,495,828	77	272,578	75	1,479993	73	1,752572	48
Զանազանք	Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Լումայաշահ (աժիօ) դրամոց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	...	...	—608	75	—2,773	87	—3,382	62
	Ընդհ. գումար	27,727,233	38	231,404	61	27,495,828	77	271,970	...	1,477219	86	1,749189	86

	Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վճարեալ գումարք կայսերական իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ			295,000	...	...	...
Քօնսոլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա քաշուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք			1,044075	72	...	...
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք			19,893	40	...	...
Օսմ. Կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ			125,367	05	...	...
» » » փոխանակելի դրամ	27,173936	19	263,993	96	...	...
Կ/Պոլսոյ վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ			...	...	...	...
» » » » փոխանակելի դրամ	86,921	50	859	75	...	...
					1,749189	86

Վաւերացեալ ճշգութիւնն ըստ տումարաց

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Նախագահ (Ստ.) Վ. ԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԱՐՏ
Խորհրդական Պատուիրակ (Ստ.) ԲՐԻՆՍԻԿ

Կ. Պոլիս, 5/17 Յունուար 1889   (Կնք)

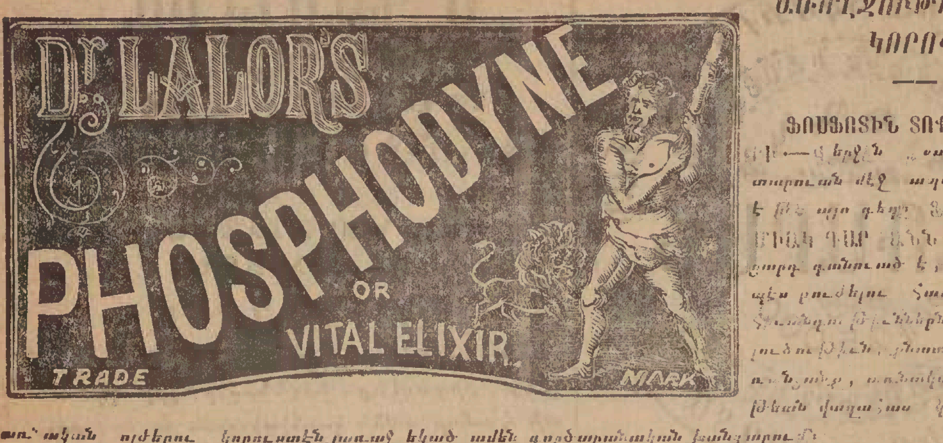

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ՈՅԺ ԿՈՐՈՎ.

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱՅԻՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, առողջապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւնները, անդամալուծութիւն, յիմարութիւն, ղօւանդութիւն, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում:

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամա-ցաւութիւնները, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը կը փարատէ կենսական ոյժերու որ եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է որ եւ է պատճառէ:

Ջղային տկարութեան եւ սոսր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ հաստատուն է: Մելամաղձութեան զգացումներն եւ սխտամիջք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը: ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մտածանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է: Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը. այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ: Ախորժաշամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը ուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց: Իր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշմարելի յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կորուսած էր: Մարսողութիւնը վերանորոգուած է: Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի: Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ: Դէմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան:

Զգուշացէք սոսր նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England, վրան փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր:

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

79 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 եւ 76.

NUBIAN BLACKING
Produces a
POLISH
without
Brushing
Equal to
PATENT
LEATHER
On BOOTS, SHOES
And
LEATHER GOODS
NUBIAN
IS WATERPROOF.

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու: Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ: կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի եւ խոնաւութեան: Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը:

Այս ներկը կը յարմարի արանց եւ կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու: կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեանոտուկները:

Գործածման եղանակ. Ներկելի տարկայն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ: Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կա'մ սպունգի կտորով մը կա'մ վրձինով: Թրջուած մակերեսը ութն ինքնին կը չորնայ:

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 78

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. հեռագրոց համար, Séropian Marseille.

161

ՖՐԱՆՔՕ—ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՒՏԱՐԷՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաքօր

» լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, ևն ևն:

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ:

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կնոջ և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ:

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն: Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին:

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վաւերացեալ Աւստրիա-Հունգարական կառավարութենէ նշանակեալ քննիչ հրահանգներէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելումն գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է: 654

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովութիւն.—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Գ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պաղչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան Թիւ 6: 66

ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ ունեցողներն, որոց կեանքն անհալի տանջանք մ'է, մշտատեւ չարչարանք մը, ինքզինքնին հանդարտեցնելու պատրուակաւ ինքզինքնին կը թունաւորեն թմրեցուցիչ կազմութիւն ունեցող թուղթերով, փոշիներով, Սիկարէթներով, որոց յաճախակի գործածութիւնը վայրկեան մը կը հանդարտեցնէ զիրենք, այլ ապահովապէս կ'սպաննէ:

ՇՆՉԱՐԳԵԼՆԵ՛Ր

Շնչարգելութեան միակ բուժիչ դեղն է

ԱՍՏԵՂ ՀԵՂՈՒԿՆ

(LA LIQUEUR DE L'ETOILE)

Պ. Ժ. ԼԱՍՊԻ, դեղագործ-քիմիագէտ ի ՊՈՐՏՕ

Գրեցէք նմա' պատասխանի համար թղթադրոշմով, և ձրիապէս պիտի ստանաք ամէն տեղեկութիւններն իւր դեղին և իւր ազդուութեան բազմաթիւ ապացոյցներուն վրայ:

ՄԱՐԻՕ ԼԸՇՕ, դեղագործ-քիմիագէտ, 164 Սէնդ-Գաթէրին փողոց, ՊՈՐՏՕ:

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են՝ ի Պոլիս, Թիւչիւքեան եղբարք, Էմին Էօնիւ, 77. Վ. Գասապեան, Պաղչէ-Գաբու, 13. Պ. Գ. Վ. Լոնտիձիանոս և ընկ., 14, Սուլթան-Համամ.—Բերա, Քանզուք եղբարք, Մեծ փողոց, 247. Ն. Թեոտորիտէս, 244. Պ. Լօժէն Տէյլասատա, 328: 151

ՄԻ՛ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.

Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ

Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք:

Վ ՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) 71

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿՈՐԿԸՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

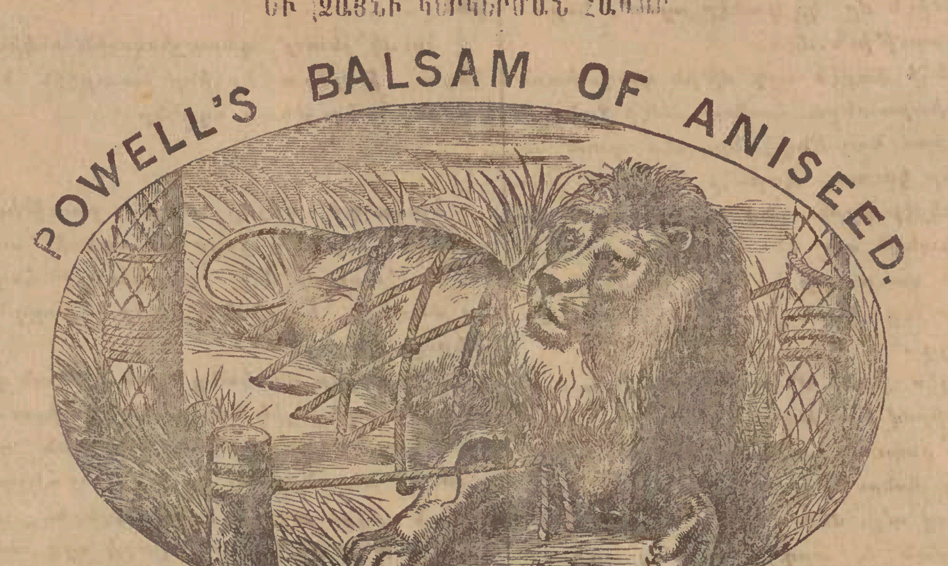
POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՒՋԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Փոուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները:

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԻՊԻԼԻ Թնթմանօթակրօյն վրայ, ի Ռւիք, Սկովտիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկ հանգիստ անցունել, վ. ամ. կոմս Քարթնէս յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանն. անիմանի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենեն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս: Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԻԼ, Նեղփի Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բէնի, 2 շիլին 3 բէնի և 11 շիլինի:—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՓՈՈՒԷԼ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն:

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով

76 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

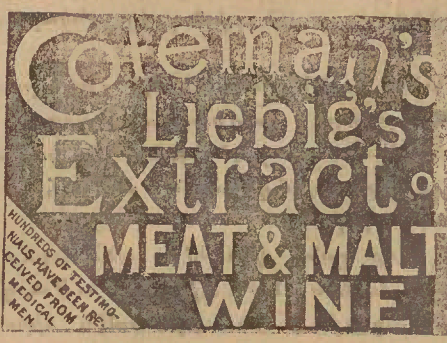
Coleman's
Liebig's
Extract
MEAT & MALT
WINE
HUNDREDS OF TESTIMONIALS HAVE BEEN RECEIVED FROM MEDICAL MEN

ԳՈԼՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորտոյի գինիէ, Լիեպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս սնուցանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս:

Բժշկական հանդէսներն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է, ՀԱԶԱՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրած են իրենց վկայութիւններն: Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն ստորև:

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ, Մ. Ր. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Ք. Ս. Ր. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորն Րոտ և 24 Համիլդըն Սգուէյր

Պրէճնիոր, 2 նոյեմբեր 1888

Պարոնայք — Ի նկատ առնլով խարդախ մրցման մը համած զ. հազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատրաստութենէն. Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սա ք առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ զայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեզ բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինին (առանց մսոյ) չպիտի կրնար տալ:

Ընդունեցէք, և այլն և այլն

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մոլորաղաղօրս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն:

Հարցնել ԳՈԼՄԸՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիեպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով. զգուշանալ կեղծերէն:

Դիմեցէք ստորագրեալն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլմըն և ընկերութեան գործարանին Ս. Ճէյմս Նորուիչ և Լոնտոն:

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից- Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ՀԱՐՄՈՆԵԿԱՆ ՕՃԱՌԱՋՐՈՒՆՔ

ԴԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԻ, ՄԻՇՏ ՕՃԱՌԱՋՈՒՐ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ:

Ընդամենն մը փորձ պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ: Առաջին անգամ գործածելուն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խելոյն որ երեսը. վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ: Սազոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ: Ընչեր կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն: Եւ աս ամէն բանով՝ անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք: Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով:

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Քանչիւք եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Լոմին Քարաւանա, Ղալաթիա, Եիւքսէք Գալտըրըմ 95 և 97. Բիւչիւքեան եղբարց քով 77 Էմին Էօնիւ—, 51 Եէնի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իզմիտոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428: 61

ՄԻԱԿ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԳԱԼՈՐԻՖԵՐՆԵՐՈՒ

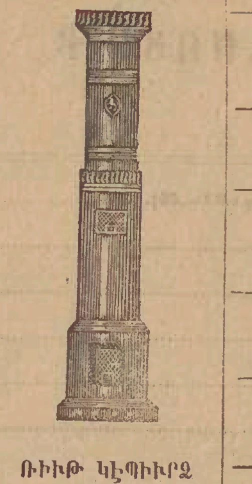

ՌՈՒԻԹ ԿԼԵՊԻՒՐՉ ՎԻԵՆՆԱ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէյքէօզլէ փողոց, 32. Մահմուտիյէ Ճատտէսի

ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ԾԽՆԵԼՈՅՔ

Նորօրինակ ատաղձոյ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՋԵՌՈՒՑԻՉ

Արտաքին փորձուածք ...

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՊԻՏՈՅՔ

(Գդալ, ձողաւորս և ...)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾՔ

Ամէն տեսակ գործք—Շինուած անիւթք

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

Տատասնոցք-Աշորդք-Յորեն կշորդ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱԿՆԵՐ

ՃՈՒ ՀԱՒԱՔԱՆՈՑ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

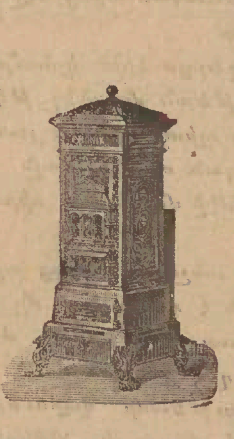

ՑԱԽՃԱՊԱԿԻՒ. ԹԱՓՓՈՒԼ ևն.

ՔՐԻՍՏՈՖԼ Ի ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 91

HUILE DE HOGG

ՆՈՐՎԵԿԻԱՆ ԽԻՂՈՑ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

ՄՈՐՈՒԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձովհետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքառաջեցհիւանդութիւն, հարբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ զաղտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաեւ տկար և փափկակազմ տղաքներ զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կըխմուի:

.Օ գուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ հաճախեստական նպատակներով բնական իւղերուտեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդուութիւնն և ախորժ համ տալու համար շինուած են: Այն իւղերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունելու զզուեցնելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ:

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի:

Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշին թղթին վրայ կը գտնուի: Տէլլա Սուտայի Լայլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառագլուխ կըգտնուի:

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մորթի ձկան բնական իւղի շիշերուն եթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի, ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու է:

Թուրքիոյ համար ընդհանուր մթերանոց Ժ. Պ. ՏԱԼԼԻՕ. Պոլիս

226

ՄՈՐԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ո և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ: Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի:

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո'րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր գիտողն ի դերեւ հանել: Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին: Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած ըսպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին: Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոգիանայ: Բոլոր մազերը մէկ հըլլալով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է: Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ: Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել: Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար: Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը: Բնականաբար վերջէն դէմքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն:

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը աղջրով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թըրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս:

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 77

ՍԳՈՒԴԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Բաց ֆոսֆոր ... և ...

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՒԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կարիճ չափ ախորժահամ է.

Մորիս ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբոֆոսֆիդներ և յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր ակարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ... ութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսը կը տանի զայն,

... վաճառուի գլխաւոր ... դեղագործաց քով: Գործակատարք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս: 176

ԿԱՐԳԱՍԵՐՔ ԵՒ ՑՈՒՇԵՑԷՔ

Եթէ կ'ուզէք ընտիր և լաւ տեսակէ ապրանքներ ունենալ, դիմեցէք ի վաճառատունն

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

(Հիմնեալ 1854 ին)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑԻ ի մայրաքաղաքիս, որ խիստ չափաւոր գներով առաջնակարգ ապրանքներ միայն կը վաճառէ,

Ամէն շաբթու նոր ապրանքներ կ'ստացուին հոն, ընտիր, Բէյ, հօրան, պանիր, պտուղներ, կարէմլեր, քէնի, ոչխարի ըմպելիք,, հարաւէր նիւթեր, թէյեր, ելեկտրական պատրաստութիւններ, արտածեալ թէյեր, և այլն և այլն:

Պ. Գարուանա յանձն կ'առնու անմիջապէս գործարանատէրց ապսպրել և բերել տալ յաճախորդի մը ուզած ո և է նիւթ որ մթերանոցին մէջ չգտնուիր:

Դիմեցէք հասցէն

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

95 և 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտա, Կայարան Թրամուէյից, Ղալաթիա-Շիշլիի, Ղալաթիա: 231

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՒ ԷՆՏ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՈՖՄԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

(171) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սայտիէ խան, Թիւ 13, 14, 15

La Compagnie d'Assurences La Mannheim

ET

La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն ապրանակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենագլխ թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց:

Վերայիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք:

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղիով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ:

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

221 Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԳՈՐ ՈՐԴԻ

Ընդհանուր Գործակատար է Կ. Պոլսոյ այս երկու Ընկերութեան